

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἐκείνου ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

4 Ἰανουαρίου 1876

Σκοπὸς τοῦ περιοδικικοῦ τούτου εἶναι νὰ διαδίδῃ, δι' ὕφους ἀπλοῦ καὶ ὕσον τὸ δυνατόν καταληπτοῦ εἰς πάντας, ἀναγνώσματα ὕγι᾽ διὰ τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα, νὰ καταστήσῃ δὲ δημῳδεῖς τὰς χρησιμωτέρας εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον γνώσεις, συλλέγον αὐτὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σταγόνα πρὸς σταγόνα, ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων ξένων συγγραμμάτων.

Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας, ταύτην καὶ μόνην ἔχει τὴν φιλοτιμίαν, τὸ νὰ λέγωσιν οἱ ἀναγνώσται αὐτῆς, ὅτι ἐξ ἐκάστου φυλλαδίου τῆς προσέθεσαν εἰς τὰς γνώσεις των νέον τι καὶ ὅτι ἡ νέα των αὐτῇ μάθησις ἐγένετο ἐν παιδιᾷ μᾶλλον καὶ ἀνεπαισθητῶς ἢ μετὰ κόπου καὶ σπουδαϊότητος. Ἐλπίζει δὲ, ὅτι ὀρίσασα τὴν τιμὴν ἐκάστου φυλλαδίου εἰς δέκα μόνον λεπτά, καὶ καταστήσασα οὕτω τὴν κτῆσιν αὐτοῦ προσιτὴν καὶ εἰς τὰς ἀπορωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας, θέλει τύχει ἐκμίσσων πρὸς τὸν κοινωφελῆ σκοπὸν τῆς συνεργασίας, τῶν προθύμως καταβαλλόντων τὴν δεκάφρακτον ἐτήσιαν τοῦ περιοδικικοῦ τιμὴν, ὅπως ἀναπληρωθῇ οὕτως ἡ πρόδηλος, ἐκ τῆς κατὰ φυλλαδία πωλήσεως ζημία.

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρμηνευθεῖσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Πατρίς.

Ἑρ. — Τί εἶναι Πατρίς;

Ἀπ. — Πατρίς εἶναι ἡ χώρα, ἣν κατοικεῖ ὁ ἑλληνικὸς λαός. Τὸν λαὸν τοῦτον πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὡς τὴν μεγάλην ἡμῶν οἰκογένειαν καὶ τὴν Πατρίδα ὡς κατοικίαν τῆς.

Ἑρ. — Πατρίς εἶναι μόνον ἡ γῆ, ἡ κατοικοῦμένη καὶ καλλιεργουμένη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων;

Ἀπ. — Ὁχι. Ὁ λέγων Πατρίδα ἐννοεῖ καὶ τὰ μνημεῖα καὶ τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα καὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς. Ἐννοεῖ ἀκόμη τὴν ἀσφάλειαν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν παρέχει εἰς τὰ τέκνα τῆς, τὰς θυσίας, ἃς ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν ἐν πάσῃ ᾠρᾷ, ἀλλ' ἰδίως ἐν ᾠρᾷ κινδύνου, καὶ ἃς δεύουσι νὰ ὑφίστανται πάντες πρὸς σωτηρίαν, ἢ πρὸς δόξαν αὐτῆς.

Ἑρ. — Διὰ τί ἡ χώρα ἣν κατοικοῦμεν καὶ τὸ σύνολον τοῦτο τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ἀπολαύσεων καὶ ὑποχρεώσεων ἐκλήθη Πατρίς;

Ἀπ. — Διότι ὁ Ἕλλην θεωρεῖ τὰ συστατικὰ τὰ ἀποτελοῦντα τὴν Πατρίδα ὡς ἑμψυχόν τι ὄν, ὅπερ δι' ἕνα ἕκαστον καὶ διὰ πάντας ἐπέχει τὸπον πατρὸς ὁμοῦ καὶ μητρὸς.

ΤΟΜΟΣ Α' — 1876.

Ἑρ. — Πλὴν τῆς Πατρίδος, πρέπει νὰ πιστεύῃς ὅτι δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι εἰς τὸν κόσμον;

Ἀπ. — Ὁχι. Ἡ Πατρίς εἶναι τὸ πρωτεῦον πρᾶγμα, ἀλλ' ὅχι τὸ μόνον. Εἶναι εἰς κοῖκος τῆς Ἀνθρωπότητος, ἀλλ' ὅχι δλόκληρος ἡ Ἀνθρωπότης. Ὅπως αὐτὴ ἀποτελεῖ μεγάλην οἰκογένειαν, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη μίαν ἡμέραν θὰ συγχωνευθῶσιν ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ἑρ. — Ποῖα εἶναι τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα αἰσθήματα καὶ ἡ διαγωγή παντὸς ἀγαθοῦ Ἑλλήνου;

Ἀπ. — Πᾶς ἀγαθὸς Ἕλλην τρέφει πρὸς τὴν Πατρίδα ἀπόλυτον καὶ ἀπεριόριστον ἀγάπην. Εἶναι αἰετοτε ἔτοιμος νὰ υποβληθῇ εἰς πάντα κόπον, πᾶσαν ἐργασίαν, πάντα κίνδυνον, ὑπηρετῶν τὴν Πατρίδα. Ὅταν ἐπιτάσσῃ τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος, πᾶς ἄλλος λόγος πρέπει νὰ σιωπᾷ καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ τοῦ θανάτου.

Ἑρ. — Ποῖα εἶναι τὰ αἰσθήματα καὶ ἡ διαγωγή παντὸς ἀγαθοῦ Ἑλλήνου πρὸς τοὺς συμπατριώτας του;

Ἀπ. — Ὁ ἀγαθὸς Ἕλλην θεωρεῖ τοὺς συμπατριώτας του ὡς μέλη τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκογενείας. Ἀγαπῶν καὶ τιμῶν αὐτοὺς χρησιμεύει ὡς παρὰδειγμα πάσης ἀρετῆς. Περιποιεῖται πάντας ὁμοίως, πλουσίους καὶ πένητας, ἰσχυροὺς καὶ ἀδυνάτους. Ὅσον εἶναι πρόηγμένος κατὰ σοφίαν, πλοῦτον, ἢ δύναμιν, κατὰ τοσοῦτον ἔχει καθήκον νὰ ὑπηρετῇ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀμαθεῖς συμπατριώτας του.

Ἑρ. — Ὅποιος πρέπει νὰ ᾔναι πρὸς ἑαυτὸν ὁ Ἕλλην;

Ἀπ. — Ὁ ἀγαθὸς Ἕλλην προσπαθεῖ πάντοτε νὰ προκόψῃ κατ' ἀρετὴν καὶ σοφίαν, ὅπως ἐκτελέσῃ ὡς οἶδεν τὸ ἀξιοπρεπέστερον τὸ πρὸς τοὺς συμπολίτας καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον. Χρησιμοποιεῖ τὰ δικαιώματα, ἅτινα παρέχει, καὶ ἐκτελεῖ τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ἐπιβάλλει ὁ νόμος.

Ἑρ. — Τί πρέπει πρὸ πάντων νὰ μάθῃ ὁ Ἕλλην;

Ἀπ. — Ὁ Ἕλλην πρέπει νὰ εἰδεύρῃ τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς θρησκείας του καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν τοῦ τόπου του, ὡς καὶ τοὺς κυριωτάτους αὐτοῦ θεσμοὺς καὶ νόμους.

Ἑρ. — Δὲν πρέπει νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς γνώσεις ταύτας;

Ἀπ. — Βεβαίως. Πρέπει νὰ μάθῃ προσέτι καὶ

τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν καὶ, εἰ δυνατόν, μίαν, ἢ καὶ πλεονέστερας ξένας γλώσσας.

Ἐρ. - Διατί;

Ἀπ. - Διότι ἡ Ἑλλάς, ὡς λαὸς ναυτικὸς καὶ ἐμπορικὸς, ἔχει σχέσεις καὶ συμφέροντα μετὰ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς λαῶν.

Οὐχὶ λοιπὸν μόνον ἡ διευκόλυνσις τῆς συνεννοήσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ μέλλουσα ἀδελφότης πάντων τῶν λαῶν, τέκνων τῆς αὐτῆς μητρὸς, δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἐὰν τὰ ἔθνη δὲν σπουδάζωσι τὴν ἱστορίαν, τὴν γλῶσσαν, τὰς ἀνάγκας ἀλλήλων.

Ἐρ. - Ἐάν πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶναι τέκνα τῆς αὐτῆς μητρὸς, πρὸς τί αἱ διάφοροι Πατρίδες;

Ἀπ. - Ἡ Πατρίς εἶναι ἀναπόφευκτος πρὸς διαμόρφωσιν καὶ συντήρησιν τοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ λαοί, παρ' οἷς ἀμβλύνεται ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος, διαγούσιν ἐλευθέρων βίον καὶ πίπτουσιν ἐπὶ τέλους θύματα ἐξωτερικῆς βίας. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι, ὅσον ἀκριβοτέρον εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς Πατρίδος, τόσον δοξάζονται καὶ εὐημεροῦσι τὰ ἔθνη.

Ἐρ. - Ὁ Ἕλλην πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ νὰ δεσπόσῃ ἡ Πατρίς του καὶ ἄλλων ἐθνῶν;

Ἀπ. - Ὁχι. Ὁ Ἕλλην πρέπει νὰ εὐχεται νὰ ζῶσι καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ εὐτυχεῖς καὶ ἐλεύθεροι ὅσον αὐτός. Οἱ πόλεμοι εἶναι ἔχθος βαρβαρότητος, ὅπερ θὰ ἐκλίπη μίαν ἡμέραν. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐθνικότητες ἀνέχονται εἰς ἄλλην φυλὴν, γλῶσσαν καὶ θρησκείαν κρατοῦνται διὰ τῆς βίας ὑπὸ ξένον ζυγόν, ἡ διαρκὴς εἰρήνη εἶναι ἀκατόρθωτος. — Ὁ Ἕλλην δὲν θέλει νὰ σφετερισθῇ τίποτε ἀλλότριον· ἀλλ' ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ἱερὰ καθήκοντα πρὸς ἀδελφοὺς, μεθ' ὧν συνηγωνίσθη τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα καὶ οἵτινες ἀπεχωρίσθησαν τοῦ νῦν ἀνεξαρτήτου βασιλείου, ἐναντίον τῶν δεσμῶν τοῦ αἵματος, τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων.

Ἐπειτα συνέχισεν.

Ἡ ἐπομένη περιεργαστή καὶ λίαν διδακτικὴ μελέτη διασκευάσθη κατὰ τὸ γνωστότατον ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ πρωτότυπον τοῦ γάλλου J. Macé, φέρον τὸν τίτλον «*Histoire d'une bouchée de pain*». Καὶ ἡ ἀλλὰ μὲν ἀληθῶς ἡ δυσμετάφραστος αὐτοῦ ἐπιγραφή ἀντὶ τῆς ἀπλουστερίας «Πῶς τρεφόμεθα» δὲν μετελλάγησαν ὅμως παντάπασιν αἱ ἐννοιαὶ τοῦ συγγραφέως, εἰ μὴ πού, ἐξ ὁμολογουμένης ἀδυναμίας τοῦ διασκευαστοῦ, ὠράνθη τοῦ πρωτοτύπου ἡ χάρις, καὶ παρελείφθη ἀνανταπόδοτον τὸ ἀβίαστον ἐκεῖνο καὶ οἰκτεῖον ὕψος, δι' οὗ ὁ βαθὺς ἐπιστήμων καὶ εὐφυὴς γαλάτης μεταδίδει τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ προσιτὰς καὶ εὐληπτὰς μεγάλας ἐπιστημονικὰς ἀληθείας, τὰς μάλιστα ἴσως ἐνδιαφερούσας πάντα εὐ ἡγμένον ἄνθρωπον.

A. B.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΜΙΚΡΑΝ ΚΟΡΗΝ

Κατὰ τὸ γαλλικόν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Εἰσαγωγή.

Ἐπιχειρῶ, καλὴ μου κόρη, νὰ σὲ διδάξω μερικά πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐν γένει θεωροῦνται ὡς

πολὺ δυσνόητα, καὶ σπανίως διδάσκονται εἰς νεανίδας. Ἄν κατορθώσωμεν, ἐγὼ ἐξηγῶν καὶ σὺ μανθάνουσα, νὰ ἐμβώσιν αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὴν μικράν σου κεφαλὴν, ἐγὼ μὲν θὰ ὑπερηφάνω πολὺ, σὺ δὲ θὰ ἰδῇς πόσον εἶνε διασκεδαστικὴ ἡ σοβαρὰ ἐπιστήμη τῶν σοφῶν, μολονότι οἱ κύριοι οὗτοι ἰσχυρίζονται πολλάκις τὸ ἐναντίον.

Πῶς τρώγομεν! ἂν τοῦτο μέλλω νὰ σὲ διδάξω, θὰ μοῦ παρατηρήσῃς βεβαίως, ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον. Τὸ γνωρίζεις, θὰ εἰπῇς, κάλλιστα, ὅπως κ' ἐγὼ τὸ γνωρίζω, καὶ δὲν θὰ σὲ μάθω, βέβαια, πῶς τρώγεται ἐν ὥραϊον κομμᾶτιον γλυκύσματος.

Καὶ ὅμως, οὐδὲ κἂν ὑποθέτεις, πόσον πολλὰ πράγματα ἐμπεριέχονται εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις, καὶ πόσον χονδρὸν τόμον ἡδυνάμην νὰ γράψω, ἂν ἐπεχειροῦν νὰ τὰς ἀναπτύξω λεπτομερῶς.

Ἐσυλλογίσθης ποτέ σου, διατί τρώγομεν;

Γελαῖς βεβαίως, καὶ μοὶ ἀποκρίνεσαι ἀπλοῦστατα: «Τρώγομεν, διότι ὑπάρχουν γλυκύσματα, ἀπίδια, ροδάκινα, σταφύλια, καὶ τόσα ἄλλα εὐμορφα πράγματα.»

Ὁ λόγος αὐτὸς εἶνε ἀρκετός, καὶ δὲν ζητεῖς ἄλλον. Αἱ! ἂν ὑπῆρχε μόνον ἄρτος εἰς τὸν κόσμον, ἡδυνάτο τις ἴσως νὰ ἐρωτήσῃ, διατί τρώγομεν.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅμως πρὸς στιγμὴν, ὅτι μόνον ἄρτος ὑπάρχει· καὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶνε δύσκολος, διότι πολλὰ πτωχὰ παιδιὰ τρώγουν πολλάκις μόνον ἄρτον, καὶ τὸν τρώγουν μὲ πολλὴν ὕβριν.

Διατί λοιπὸν τρώγομεν, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ἔχωμεν ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον ἄρτον;

Τώρα θὰ σοῦ τὸ εἶπω, ἂν δὲν τὸ γνωρίζῃς.

Ὅταν προχθὲς ἡ μήτηρ σου εἶπεν, ὅτι τὸ φέρεμά σου ἐκόντηνε, καὶ σοῦ κατεσκεύασε τὸ ἄλλο ἐκεῖνο, τὸ μακρότερον, τὸ κυανοῦν, τὸ ὁποῖον σοῦ πηγαίνει τόσον εὐμορφα, πῶς συνέβη τοῦτο;

— Νόστιμον πρᾶγμα! θὰ μοῦ ἀπαντήσῃς.

Συνέβη, διότι ἐμεγάλωσα.

— Καὶ πῶς ἐμεγάλωσες, παρακαλῶ;

Ἐδῶ πλέον δὲν ἔχεις τί νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς.

Κανεὶς βέβαια δὲν ἤλθε νὰ μακρύνῃ τοὺς πόδας σου, ἐνῷ ἐκοιμᾶσο, οὔτε νὰ προσθέσῃ κανὲν τεμάχιον εἰς τὰς χεῖράς σου. Τίποτε ὅμως δὲν αὐξάνει οὔτε ἐλαττοῦται μόνον τοῦ μάθε το τοῦτο ἅπαξ διὰ παντός. Ἡξεύρεις δὲ, ποῖος ἦλθε μυστικὰ μυστικὰ, καὶ, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃς τίποτε, ἠῤῥησε τὰς χεῖράς σου καὶ τοὺς πόδας σου;

Σὺ ἡ ἰδία.

Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὥραϊα γλυκύσματα, τὰ ὁπωρικά, ὁ ἄρτος, τὸ ρόφημα — καὶ πρὸ πάντων τὸ ρόφημα, — ἀφοῦ ἐρρίφθησαν ἐντὸς τοῦ μικροῦ βαθροῦ, τὸ ὁποῖον κάλλιστα γνωρίζεις, ἤρχισαν, χωρὶς νὰ σοῦ ζητήσουν τὴν ἄδειαν, νὰ μεταμορφοῦνται, καὶ νὰ εἰσχωροῦν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματός σου, ὥπου ἔγειναν κρέας, κόκκαλα, κ. λ.

Ἠλλάφῃσε τὸ σῶμά σου, καὶ θὰ τὰ ἀπαντήσῃς πανταχοῦ. Οἱ μικροὶ σου ρόδινοι ὄνυχες, οἵτινες αὐξάνουν κάθε πρωτῇ, τὰ κάτω ἄκρα τῆς ξανθῆς σου κόμης, ἥτις μακρύνει ὁλονέν, οἱ νέοι σου ὀδόντες, οἵτινες ἤρχισαν νὰ φαίνωνται, ἐκεῖ ὅθεν ἔπεσαν οἱ παλαιοί, . . . ὅλα αὐτὰ τὰ ἔφαγες, πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι τοῦτο δὲν συμβαίνει μόνον εἰς σέ.

Βλέπεις τὴν μικράν σου γάταν, ἥτις πρὸ ἐνὸς μόλις μηνὸς ἦτο ἐν ἄσχημον μικρὸν ζῶον, καὶ τώρα αὐξάνει ὁλονέν καὶ γίνεται τόσον εὐμορφη; Ἡ τροφή, τὴν ὁποίαν τῆς δίδεις, μετεμορφώθη ἐντὸς τῆς εἰς γάταν. Τὸ μεγάλο ἐκείνο βῶδι, τὸ ὁποῖον σὲ τρομάζει, διότι δὲν γνωρίζεις πόσον ἀγαθὸν ζῶον εἶνε, ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐν μικρὸν μοσχάρι· ἀλλ' ἔφαγε χόρτον πολὺ, καὶ τὸ χόρτον αὐτὸ μετεμορφώθη σιγὰ σιγὰ εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον θὰ φάγωμεν πάλιν ἡμεῖς διὰ νὰ τὸ μεταμορφώσωμεν εἰς κρέας ἀνθρώπινον.

Ἄλλο, ἀκόμη περιεργότερον. Τὰ δένδρα τῶν δασῶν μας, τὰ ὁποῖα φθάνουν τόσον ὑψηλὰ καὶ κρατοῦν τόσον τόπον, δὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς μεγαλύτερα ἀπὸ τὸν μικρὸν σου δάκτυλον· ὅλον δὲ αὐτὸ τὸ ὕψος καὶ ὅλον αὐτὸ τὸ πλάτος τὸ ἔφαγαν.

— Πῶς; τρώγουν καὶ τὰ δένδρα;

— Βεβαίως τρώγουν. Εἶνε μάλιστα καὶ πολὺ λαίμαργα, διότι τρώγουσιν ἀκαταπαύστως, ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι δὲν τρώγουσιν ὅπως ἡμεῖς, μολονότι κατὰ πολὺ μᾶς ὁμοιάζουν· τὰ περὶ τοῦτου ὅμως εἶνε ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

Θὰ ὁμολογήσῃς δὲ, ὅτι ὀλίγα παραμύθια, ἐξ ἐκείνων ἅτινα διηγείτο ποτὲ ἡ μάμμη σου, περιέχουν πράγματα τόσον θαυμαστά, ὅσον ἡ ἱστορία τοῦ τεμαχίου ἄρτου, τὸ ὁποῖον γίνεται νέα κόρη, καὶ τοῦ χόρτου τὸ ὁποῖον μεταβάλλεται εἰς βοῦν.

Λέγω δὲ ἱστορία, διότι ἀληθῶς ὁλόκληρος ἱστορία εἶνε τὰ περὶ τοῦτου, καὶ ἐννοεῖς εὐκόλως, ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη δὲν γίνεται διὰ μιᾶς.

Θὰ ἤκουσες ἴσως νὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν θαυμασίων ἐκείνων μηχανῶν τῆς Ἀγγλίας, αἵτινες λαμβάνουν ἐξ ἐνὸς μέρους τὸ βαμβάκιον εἰς δέματα, καὶ τὸ παραδίδουν ἐξ ἑτέρου μετεμορφωμένον εἰς ὥραϊον λεπτὸν ὕφασμα, διπλωμένον, ἔτοιμον πρὸς πώλησιν. Τοιαύτην τινὰ μηχανὴν ἔχεις ἐντός σου· ἡ μηχανὴ δὲ αὕτη λαμβάνει ἀφ' ἐνὸς τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τοῦ γλυκύσματος, τὸ ὁποῖον τῆς δίδεις, καὶ σοῦ τὸ ἀποδίδει ἀφ' ἑτέρου μετεμορφωμένον εἰς ὄνυχας, εἰς κόμην, εἰς ὀστᾶ, εἰς κρέας, καὶ εἰς χίλια ἄλλα πράγματα· διότι ἐντὸς τοῦ σώματός σου ὑπάρχουν χίλια πράγματα διαφορετικὰ καὶ ἀνόμοια, τὰ ὁποῖα κατασκευάζεις ἀδιακόπως χωρὶς

νὰ τὸ γνωρίζῃς. Καὶ τοῦτο εὐτυχῶς διὰ σέ· διότι τί θὰ ἐγίνεσο, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ συλλογίζεσαι ἀπὸ τὸ πρωτὸ ἕως τὸ βράδυ τί πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς τοῦ σώματός σου, ὅπως ἡ μήτηρ σου εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ σκέπτεται ἀδιακόπως τί πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς τῆς οἰκίας; Εἶμαι βεβαίως, ὅτι ἡ μήτηρ σου θὰ ἐπεθύμει νὰ εἶχε μίαν μηχανήν, ἥτις νὰ σκουπίζει, νὰ ἐτοιμάζῃ τὸ γεῦμα, νὰ πλύνῃ τὰ πινάκια, νὰ διορθώῃ τὰ σχισμένα φορέματα, νὰ ἐπιστατῇ εἰς ὅλα καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ ὅλων, χωρὶς νὰ κάμνῃ διόλου θόρυβον, ὅπως ἡ ἰδικὴ σου μηχανή, ἥτις ἐργάζεται ἀφ' ὅτου ἐγεννήθης, χωρὶς ποτέ σου ἴσως νὰ τὴν ἐννοήσῃς.

Αὐτὴν δὲ τὴν μηχανήν μηχανήν δὲν τὴν ἔχεις σὺ μόνη. Τὴν ἔχει καὶ ἡ γαλῆ, τὴν ἔχει καὶ ὁ βοῦς, καὶ ὅλα τὰ ζῶα· τὰ ὑπηρετεῖ δὲ ὅλα, ὅπως ὑπηρετεῖ σέ. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἔχει ὀλίγας τινὰς διαφορὰς, ἀπὸ ζώου εἰς ζῶον, μολονότι τὸ σχῆμά της ἐν γένει εἶνε τὸ αὐτό. Αἱ διαφοραὶ αὗται εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τὰ διάφορα εἶδη ἐργασίας, ἅτινα ἡ μηχανὴ αὕτη ἐκτελεῖ εἰς ἕκαστον ζῶον. Οὕτω, π. χ. ἡ μηχανὴ τοῦ βοῦς, ὅστις τῆς δίδει χόρτον πρὸς κατεργασίαν, διαφέρει ἀπὸ τὴν μηχανήν τῆς γαλῆς, ἡ ὁποία τῆς δίδει κρέας. Τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ αἱ μηχαναὶ τῶν κλωστικῶν ἐργουστασίων εἶνε μὲν ὅμοιαι ἐν γένει, ἔχουν ὅμως καὶ μερικὰς διαφορὰς· ἄλλου εἶδους εἶνε ἡ μηχανὴ ἥτις κλώθει βαμβάκιον, ἄλλου εἶδους ἡ ἐργαζομένη μαλλίον, καὶ ἄλλου εἶδους ἐκεῖνη ἥτις κλώθει λινάριον.

Ἐκτὸς δὲ τοῦτου θὰ παρατήρησες βέβαια, ὅτι ὅλα τὰ ζῶα δὲν εἶνε ἴσης ἀξίας, οὔτε ἔχουσιν ὅμοια προτερήματα. Ὁ κύων ἐν παραδείγματι, τὸ ζῶον αὐτὸ τὸ τόσον νοήμον καὶ τόσον ἀγαθόν, εἶνε ἀναντιβρήτως ἀνώτερον τοῦ βατράχου, ὅστις ἔχει τόσον βλακώδεις ὀφθαλμοὺς καὶ κρύπτει τὸ γλοιῶδες σῶμά του ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἅμα ἀκούσῃ κρότον. Ὁ δὲ βάτραχος πάλιν ὅστις κινεῖται ὅπως θέλῃ, εἶνε θετικώτερος ἀνώτερος τοῦ ὀστρείδιου, τὸ ὁποῖον οὔτε κεφαλὴν ἔχει οὔτε μέλη, καὶ ζῇ φυλακισμένον αἰωνίως ἐντὸς τοῦ ὀστράκου του.

Ἡ μηχανὴ λοιπὸν, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέγομεν, εὐρίσκειται καὶ ἐντὸς τοῦ ὀστρείδιου, καὶ ἐντὸς τοῦ βατράχου, ὅπως ἐντὸς τοῦ κυνός. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ μηχανὴ τοῦ κυνός εἶνε τελειότερα τῆς τοῦ βατράχου, καὶ ἡ τοῦ βατράχου πάλιν τελειότερα τῆς τοῦ ὀστρείδιου. Καθ' ὅσον καταβαίνομεν ἀπὸ ἀνώτερον ζῶον εἰς κατώτερον, ἡ μηχανὴ ἐλαττοῦται ὁλονέν, στεφρυνμένη βαθμυδὸν τὸ ἐν τῆς μέρος μετὰ τὸ ἄλλο. Μένει μὲν πάντοτε ἡ αὕτη, ἀλλ' ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα, μόλις ἠθέλαμεν κατορθώσαι νὰ τὴν ἀναγνωρίσωμεν, ἂν δὲν παρηκολούθοιμεν αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς, καὶ δὲν εἰχομεν παρρηθεῖν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ὅλας τῆς τὰς μεταμορφώσεις.

“Ἴνα ἐννοήσης ἀκόμη σαφέστερον τὸ πρᾶγμα, θὰ σοὺ κάμω μικράν τινα παρομοίωσιν.

Γνωρίζεις τὴν ὥραϊαν λάμπαν, τὴν ποίαν ἀνάπτει καθ’ ἐσπέραν ἡ μήτηρ σου ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀφαίρεσέ της κατὰ πρῶτον τὸ σκιάδιόν της, τὸ ὅποιον ῥίπτει τὸ φῶς πρὸς τὰ κάτω, ἔπειτα τὸν ὑάλινον σωλῆνα, ὅστις δὲν τὴν ἀφίνει νὰ καπνίζῃ, κατόπιν τὴν μικρὰν ἐστίαν, ἥτις κρατεῖ τὴν θρυαλλίδα καὶ φέρει τὸν ἀέρα εἰς τὸ μέσον τῆς φλογός, διὰ νὰ γίνεταί τὸ φῶς ζωηρότερον. Ἀφαίρεσε κατόπιν τὸν στρόφιγγα, ὅστις ἀναβιβάζει καὶ καταβιβάζει τὴν θρυαλλίδα, καὶ μένει ἐπὶ τέλους εἰς τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ λαμπτήρος, τοῦτέστι εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ ἐλαίου καὶ τὴν θρυαλλίδα μόνην, καίουσαν ἐντὸς τοῦ ἐλαίου.

“Ἄν κανεὶς ἔλθῃ τὴν στιγμήν ἐκείνην, καὶ τοῦ εἴπῃς: «Κύτταξε τὴν λάμπαν μου!», θὰ σοὺ ἀπαντήσῃ βεβαίως:

— «Ποίαν λάμπαν; αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε λάμπα!»

Σὺ ὅμως, ἥτις ἀφῆρες τὰ τεμάχια ἐκεῖνα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, γνωρίζεις κάλλιστα, ὅτι ὁ λαμπτήρ ἐκεῖνος εἶνε ὁ ἴδιος, μολονότι ἔχασε πολλά του συστατικά, μολονότι δὲν φωτίζει πλέον τόσον εὐμορφα, ὅσον πρὸ ὀλίγων στιγμῶν.

Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα θὰ τὰ ἴδωμεν μαζὺ, μικράμου φίλη. Θὰ ἐξετάσωμεν δὲ τὴν μηχανὴν αὐτὴν τελείαν καὶ πλήρη, ὅπως τὴν ἔχεις σὺ, ἐγὼ, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ θ’ ἀφήσωμεν δι’ ἄλλην εὐκαιρίαν τὴν ἐξετάσιν τῆς μηχανῆς τῶν ζώων, καὶ τῆς μηχανῆς τῶν φυτῶν, αἵτινες εἶνε ἀρεστά περιεργοὶ ἐπίσης, μολονότι ἀτελεῖς. Θὰ ἴδωμεν πῶς τρώγεις, πῶς τρώγομεν ὅλοι, καὶ θὰ μάθωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ μικροῦ ἐκείνου τεμαχίου ἄρτου, τὸ ὅποιον εἰσάγεις εἰς τὸ στόμα σου χωρὶς νὰ σὲ πολυμέλῃ τί ἀπογίνεται τὸ ταλαίπωρον, καὶ θὰ παρακολουθῶμεν τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀπ’ ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Νομίζεις, ὅτι τοιαύτη διήγησις δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειάν σου, καὶ ὅτι ἀξίζει τὸν κόπον νὰ θυσιάσῃς ὀλίγας στιγμὰς διὰ νὰ τὴν ἀκούσῃς; Τὸ ὑποθέτω.

Ἰσως μοῦ παρατηρήσῃς, ὅτι ἡ διήγησίς μου θὰ εἶνε πολὺ ἐκτεταμένη, ὅτι πρὸ καιροῦ ἤδη τρώγεις τεμάχια ἄρτου, χωρὶς νὰ πολυεξετάζῃς τί γίνονται, καὶ ὅτι ἐν τούτοις αὐξάνεις ἐξαιρέτα, καθὼς ἐπίσης αὐξάνει ἡ γαλῆ σου ἥτις τὸ ἐξετάζει πολὺ ὀλιγότερον.

Ἐχεις δίκαιον· ἀλλ’ ἡ γαλῆ σου εἶνε γαλῆ, καὶ σὺ εἶσαι κόρη. Μέχρι τοῦδε ἤξευρες καὶ σὺ ὅσα ἤξευρεν ἡ γαλῆ σου περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ καμμία ὥς πρὸς αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε μεταξύ σας διαφορά. Ἐκεῖνη ὅμως οὔτε ἤξεύρει, οὔτε θὰ μάθῃ, καὶ θὰ μένῃ πάντοτε γαλῆ· ἐνῶ σὺ προωρίσθης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ γείνης καλλιτέρα παρ’ ὅτι εἶσαι, καὶ διὰ νὰ γείνης καλλιτέρα πρέπει νὰ μάθῃς, ὅτι δὲν γνωρίζεις.

“Ὅλοι μας ἔχομεν καθῆκον νὰ μανθάνωμεν, ὅχι μόνον χάριν περιεργείας, ἀλλὰ καὶ χάριν τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὅποιον μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἔσο δὲ βεβαία, ὅτι τὸ διασκεδαστικώτατον καὶ ὠφελιμώτατον μάθημα εἶνε ὁ ἴδιος ἑαυτός μας, καὶ ὅ,τι θὰ σοὺ ἐξηγήσω θέλει συντελέσει εἰς τοῦτο ἰδίως καὶ πρὸ πάντων, νὰ μάθῃς τί εἶσαι.

Ἐπὶ τῇ συνέχεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΝΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ

ΣΚΕΝΔΕΡΜΠΕΪΣ

Ἡ τύχη τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὑπῆρξε παράδοξος. Ἐν τῇ 1Ε’ ἑκατονταετηρίδι ἀνεδείχθησαν τρεῖς κυριώτατοι πρόμαχοι τῆς χριστιανωσύνης κατὰ τοῦ ἰσλαμισμού· ὁ στρατηγὸς τῶν Οὐγγρων Ἰωάννης Οὐνιάδης, ὁ δεσπότης Πελοποννήσου, μετέπειτα δὲ αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, καὶ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἀλβανῶν Γεώργιος Καστριώτης. Ἐκ τούτων ὁ τελευταῖος ἀπέβη ἀναμφιβόλως καρτεριώτερος καὶ εὐτυχέστερος τῶν δύο ἄλλων· καὶ ὅμως, ὅχι μόνον ὀλιγώτερον αὐτῶν ἐφημίσθη παρὰ τοῖς συγχρόνοις χριστιανοῖς τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν μετ’ αὐτοῦ πολλὸ ἤρχισαν νὰ ἱστορῶνται τὰ κατ’ αὐτὸν, κατ’ ἀρχάς μὲν ἡ ἀλήθεια κατακαλύφθη ὑπὸ ποικίλων μυθευμάτων, βραδύτερον δὲ, ὅτε ὁ Χάμμερ ἀφῆρσεν ἐν μέρει τὸν μυθικὸν τοῦτον κόσμον, ὁ δὲ Χόπφ ἐπεχείρησε νὰ γράψῃ ἀκριβῆς τὸν ἀνδρὸς ἱστορίαν, ἡ ἱστορία αὕτη κατήντησεν ἐντελὲς ἄψυχος, καθὼς ἀπεστερημένη τῶν λεπτομερειῶν ἐκείνων αἵτινες ἐμφυσῶσιν εἰς τοὺς πρωταγωνιστὰς τοῦ παρελθόντος πνοὴν καὶ ζωὴν.

Ἐν τῇ παιδικῇ ἡμῶν ἡλικίᾳ ὅλοι ἐνομιζομεν ὅτι ὁ Ἰωάννης Καστριώτης, ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου, ἦτο ἡγεμὼν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἡμεροβίτης, διότι τοῦτο μᾶς ἐλέγετο ἀπὸ τῆς 1ς ἑκατονταετηρίδος. Ἐλέγετο δὲ πιθανῶς ἵνα συνδυασθῇ ἡ καταγωγὴ τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τοῦ ἐπωνυμίου Σκενδέρμπεϋ (ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου), ὅπερ ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ σουλτάνος Μουράτ Β’ ἐν ὄψει τὸν εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἵνα παρασταθῇ ὁ νέος Ἀλέξανδρος ὡς ὁμογενὴς τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου καὶ περιλαλήτου υἱοῦ τοῦ Φιλίππου. Ἡ φαντασία ἡμῶν ἐτέρπετο μανθάνουσα ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ ἥρωος, ἡ Βοϊσάνα, φέρουσα αὐτὸν ἐν γαστρὶ, εἶδε κατ’ ὄναρ ὅτι ἔτεκεν ὄφιν πελώριον, τοῦ ὁποῦ το μὲν σῶμα ἐκάλυπτε πᾶσαν Ἡπειρον, ἡ δὲ κεφαλὴ κατέπινε τὴν Τουρκίαν, ἡ δὲ οὐρὰ ἐβυθίζετο εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Καὶ πῶς νὰ μὴ τὸ πιστεῦσωμεν; μήπως ἡ Ὀλυμπιάς, ἡ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μήτηρ, δὲν ἐδέχθη ἐν τῇ κλίνῃ αὐτῆς τὸν ὑπατον τῶν Θεῶν, ἐν σχήματι δράκοντος; Ἡ ἀμάθεια ἡμῶν ἐπίστευεν ὅτι ὁ Σκενδέρμπεϋς,

διατελὼν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Μουράτ Β’, εἶχε διαπρέψει ἐπὶ ἡρώϊκοις κατορθώμασιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Προύσης καὶ τῆς Νικομηδείας, αἵτινες εἶχον κυριευθῇ ὑπὸ τῶν Τούρκων, πολὺ πρὶν γεννηθῇ ὁ ἥρωος ἡμῶν. Διὰ δὲ τὴν πεποίθησιν ἣν εἶχομεν ὅτι πρέπει πάντοτε νὰ πίπτωσιν ἐν πολέμῳ χιλιάδες μὲν πολλὰ Τούρκων, Χριστιανῶν δὲ ὀλίγα μόνον δεκάδες, ἠυφραίνόμεθα ἀκούοντες ὅτι εἰς τὴν πρώτην, περὶ Κρόϊαν, μάχην τοῦ Σκενδέρμπεϋ πρὸς τὸν Ἀλήμπεϋν, ἐσφάγησαν 22,000 ἄπιστοι, Ἀλβανοὶ δὲ 100 μόνον περίπου.

Ἀλλ’ ἦλθε τελευταῖον ἡ ἀληθὴς ἱστορία καὶ διέλυσε τὰ χρυσὰ ταῦτα ὄνειρα τῆς νεότητος ἡμῶν. Ὅχι ὅτι ἠλάττωσε τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς· ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ ἀκριβῶς ἐξελεγχθέντα αὐτοῦ κατορθώματα ἀνέδειξαν αὐτὸν ἴσως μᾶλλον ἀξιόγαστον ἢ αἱ προηγούμεναι μυθικαὶ ἀφηγήσεις. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως εἶναι οὕτω πεπλασμένος ὥστε νὰ μὴν ἀρκῆται εἰς ξηρὰν τῶν γεγονότων παράστασιν· ἡ δὲ ἱστορικὴ ἐπιστήμη, ἀφαιρέσασα ἐκ μέσου τὰς μακρὰς δημηγορίας αἱς ὁ πρῶτος γράψας τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ Σκενδέρμπεϋ Βαχρέτιος ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸν, παρῶδες γινόμενος τοῦ Θουκυδίδου, καὶ τὰς καταπληκτικὰς ἐκείνας μονομαχίας πρὸς Σκόθας καὶ Πέρσας, καὶ τὰ διηγημάτια, καὶ τὰ ἀποφθεγμάτια, καὶ τὰ ἄλλα ποικίλα καὶ δυσαρίθμητα στολίδια, ἤγειρε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀνδριάντα γενναῖον μὲν καὶ ὁμοιότερον τῷ πρωτοτύπῳ παρ’ ὅτι ἦτο ἡ πρότερον αὐτογνώμων ὁπωσοῦν εἰκονογραφία, ἀλλ’ ἀνδριάντα χάλκινον, μῆτε σάρκα ἔχοντα, μῆτε λόγον, μῆτε κίνησιν, μῆτε συγκίνησιν.

Καὶ πρῶτον ἐδιδάχθημεν ὅτι ὁ Σκενδέρμπεϋς οὔτε Ἕλλην ἦτο, οὔτε κὼν Ἀλβανός, ἀλλὰ Σλαῦος, μηδεμίαν ἔχων ἰδίως σχέσιν πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἡμεροβίαν. Ὁ ἀρχαιότατος γνωστὸς αὐτοῦ προπάτωρ ἀνατρέχει εἰς τὰ μέσα τῆς 14᾽ ἑκατονταετηρίδος καὶ ἔφερε τὸ σλαβικὸν ὄνομα τοῦ Βρανίλου· τούτου δὲ ἔγγονος ἦτο ὁ πατὴρ τοῦ ἡμετέρου ἥρωος Ἰωάννης, ὅστις γενναῖως ἀγωνισθεὶς κατὰ τῶν Τούρκων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἐνετίας, ἔλαβε παρ’ αὐτῆς τὴν κομητείαν τοῦ Μάτι, συνεζεύχθη τὴν θυγατέρα τοῦ σέρβου ἡγεμόνος τῆς Βοϊσάνας, συνέζευξε τὰς θυγατέρας αὐτοῦ μετὰ ἐπιφανῶν σλαβῶν καὶ ἀλβανῶν ἀρχόντων καὶ ἀπέβη οὕτω εἰς τῶν ἰσχυροτάτων ἀνδρῶν τῆς Ἀλβανίας. Ἡ κομητεία τοῦ Μάτι περιελάμβανε καὶ τὴν Κρόϊαν, ἣν ὅμως κατεχομένην ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπὸ τῶν Τούρκων, ποτὲ δὲ κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ ὁ Ἰωάννης· πολὺ δὲ φοβούμεθα ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Μάτι, μεταμορφωθὲν εἰς Ἡμεροβίαν, παρήγαγε τὸν μύθον τῆς ἐν τῇ μακεδονικῇ ταύτῃ χώρᾳ θρυληθείσης ἡγεμονίας τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου. Ὅπως δὲ οὗτος, παρακτὸς τῶν θυγατέρων ὧν προσεμνημονεύσαμεν, εἶχε καὶ τέσσαρας υἱούς,

τὸν Ῥαπόσσον, τὸν Στάνισον, τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὸν ἡμέτερον Γεώργιον, γεννηθέντα τῷ 1403. Ἐκ τούτων ὁ πρεσβύτερος ἀπέθανεν ὡς μοναχὸς εἰς τὸ ὄρος Σινά· τοὺς δὲ ἄλλους ἠναγκάσθη ὁ πατὴρ, δεινῶς πιεσθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1410, νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς πολεμίους τούτους ὡς δμηρούς, ἐναλλάξ. Οἱ νέοι οὗτοι ἀνετράφησαν ἐν τῷ ἰσλαμισμῷ καὶ κατατάχθησαν ἐν τῷ ὁσμάνικῳ στρατῷ, ἐν ᾧ ἰδίως διέπρεψεν ὁ Γεώργιος, ὅστις, μετονομασθεὶς ὡς μουσουλμάνος Ἰσκενδέρ, προήχθη, ἕνεκα τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν ἄλλων προτερημάτων αὐτοῦ, εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ μπέϋ, ἐξ οὗ τὸ πολυθρύλητον αὐτοῦ ἐπωνύμιον Σκενδέρμπεϋς. Ἦτο δὲ κάλλιστος τὸ εἶδος καὶ οὐ μόνον δεξιότατος περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν λόγον δεινός· δι’ ἣν ἡννοήθη ἐξαίρετως ὑπὸ τοῦ Μουράτ Β’ καὶ ἤθελε βεβαίως ἀναβιβασθῇ, ὡς τόσοι ἄλλοι ἀρνησθήσασιν, εἰς τὴν ὑπατον ἀρχὴν τοῦ μεγάλου βεζύρη, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς, καθ’ ὅσον ἤξεύρομεν, ἐκ τῶν ἐπισήμων χριστιανῶν ὅσοι οὕτως ἢ ἄλλως ἐξισλαμίσθησαν, δὲν ἐδελεύσθη μέχρι τέλους ὑπὸ τῶν ποικίλων τῆς ἀλλαξοπιστίας πλεονεκτημάτων. Καρδοκῶν αἰετοῦ ἐπιτηδεύειν τινὰ περιστάσιν ἵνα διαφύγῃ τὰς εὐεργεσίας κυριάρχου ὃν ἐξ ἀναποδράστου μόνον ἀνάγκης ὑπηρετεῖ, ὠφελήθη τελευταῖον τῷ 1443 ἀπὸ τῆς περὶ Νίσσαν ἡττης τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, εἰς ἣν πιθανῶς συνετέλεσε, καὶ δρασκετεύσας ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης μετὰ 300 ὁμογενῶν, ἔδραμεν εἰς τὰ ἴδια, ὅπου ὁ πατὴρ του εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθάνει. Ἀμα φθάσας, κατέλαβε δι’ ἀπάτης τὴν Κρόϊαν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὠνομάσθη Γεώργιος καὶ ἐκήρυξεν ἱερὸν κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμον. Ἐκτοτε ἤρχισε τὸ ἱστορικὸν τοῦ Γεωργίου Καστριώτου στάδιον.

Ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρα ὅλα ἔτη ἡγωνίσθη σχεδὸν ἀδιαιδέπτως. Καὶ περ’ ἔχων ν’ ἀντιπαλαίσῃ οὐ μόνον πρὸς τοὺς πολεμίους ἐκείνους ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἔτρεμε τότε ἡ Εὐρώπη πᾶσα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀντενεργείας τῶν Ἑνετῶν, καὶ πρὸς ἐμφυλίους διενέξεις ὀλεθρίας, ἀνεδείχθη πολλάκις νικηφόρος. Κατ’ ἀρχὰς συνετάχθησαν περὶ αὐτὸν ἅπαντες οἱ δυνάσται τῆς Ἀλβανίας καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου Στέφανος, ἀνακηρύξαντες αὐτὸν γενικὸν ἀρχηγὸν (καπιτάνον) καὶ ψηφίσαντες πρὸς τὰς χρεῖας τοῦ πολέμου ἐτήσιον χορηγίαν 200,000 δουκάτων, ὧν ἡ σχετικὴ ἀξία ἦτοτε σήμερον ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὃ ἢ 6 ἑκατομμύρια δρχμῶν. Ἐπὶ τῶν δυνάμεων δὲ τούτων καὶ πόρων ἐπεριδύμενος, ἀπέβλεπε μὲν τοὺς Τούρκους ἐξ Ἀλβανίας, ἀπέκρουσε δὲ τοὺς ἐπελθόντας νέους αὐτῶν στρατοὺς, καὶ τῷ 1450 ἠναγκάσεν αὐτὸν τὸν Μουράτ Β’, αὐτοπροσώπως ἐπιχειρήσαντα τὴν πολιορκίαν τῆς Κρόϊας, νὰ υποχωρήσῃ ἀπρακτός. Αὕτη ὑπῆρξε ἡ ἐνδοξότερα τῆς ζωῆς αὐτοῦ στιγμή. Κοινὴ ἐπεκρά-

τησεν ἐν Εὐρώπῃ ἀγαλλίασις ἐπὶ τῷ κατορθώματι τούτῳ, καὶ πρέσβεις τοῦ ἀρχιερέως τῆς Ρώμης, τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας, τῶν βασιλέων τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς Νεαπόλεως ἐδραμον εἰς Ἀλβανίαν ἵνα χαιρετίσωσι τὸν νικητὴν.

Ἀλλὰ τὸν μετ' οὐ πολὺ θανόντα Μουράτ Β' διεδέχθη ἄνθρωπος ὅστις δὲν συνείχετο νὰ ὑποχωρῇ εἰμὴ ἵνα ὀρμητικώτερον προπηδήσῃ καὶ δὲν ἐδίσταζε νὰ περιβάλλεται τὴν ἀλωπεκὴν ὁσάκις διὰ τῆς λεοντῆς δὲν ἠυδοκίμει. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μεχμέτ Β' κατώρθωσε νὰ ἐνσπεύσῃ τὴν διχόνοιαν μεταξὺ τῶν δυναστῶν τῆς Ἀλβανίας, ὧν πολλοὶ τότε ἐξισλαμίσθησαν καὶ ἄλλοι πάλιν βραδύτερον ἀπεδήμησαν εἰς Ἰταλίαν. Ἡ Ἑνετία ἦτις ἐξ ἀρχῆς ἐφρόνησε τὴν προαγομένην δύναμιν τοῦ Γεωργίου Καστριώτου, διετέλει ὅτε μὲν κρυφίως ἀντιπράττουσα, ὅτε δὲ ἀναφανδὸν πολεμοῦσα πρὸς αὐτὸν, ὅτε δὲ οὐδετέρᾳ καὶ πρὸς τοὺς Τούρκους εἰρηνεύουσα. Τὰ πράγματα ἐντεῦθεν ἐδεινώθησαν· οὐδὲν ἦττον ὁ ἥρωας τῆς Ἀλβανίας ἀντέσχευεν ἔτι ἱκανὸν χρόνον, τῇ συνδρομῇ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Ἀλφόνσου καὶ τοῦ ἀρχιερέως τῆς Ρώμης, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς Ἀλβανίας καὶ ἡγεμὼν τοῦ σταυροφορικοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ἵνα λάβῃ τοιαύτας τιμὰς καὶ ἐπικουρίας, ἠναγκάσθη βεβαίως νὰ προσέλθῃ νὰ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, οὐδὲ πρέπει τοῦτο εἰς ἐμβάλη ἡμᾶς εἰς ἀπορίαν, ἀφοῦ εἶδομεν καὶ αὐτὸν τὸν Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον στέρξαντα εἰς τὸν τῆς ἐνώσεως ὅρον ἐπ' ἐλπίδι ὅτι οὕτω θέλει διασώσῃ τὴν πολιτικὴν τοῦ ἔθνους ἀνεξαρτησίαν. Ὁ Γεώργιος Καστριώτης ἠδυνήθη λοιπὸν πολλάκις ἔτι νὰ κατατροπώσῃ καὶ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἐμφυλίους ἀντιπάλους. Αὐτὸς ὁ Μεχμέτ Β', ἐπιδραμὼν τῷ 1466 μετὰ 200,000 ἀνδρῶν καὶ ἐπιχειρήσας τὴν πολιορκίαν τῆς Κρούας, ὑπεχώρησε μετ' οὐ πολὺ ἀπρακτος, ὁ δὲ στρατηγὸς Βαλαδίνης, ὃν κατέλιπε μετὰ 80,000 ἀνδρῶν ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὸν τοῦ φρουρίου ἐκείνου ἀποκλεισμόν, ἠττήθη κατὰ κράτος καὶ ἔπενεν ἐν τῷ ἀγῶνι. Ἀλλ' οἱ πόροι τοῦ προμάχου τῆς Ἀλβανίας ὁσημέραι ἐξηντλοῦντο· πᾶσα ἡ ὑπαιθρος χώρα εἶχε πρὸ καιροῦ καταληφθῇ ὑπὸ τῶν Τούρκων· οἱ ἀρχαῖοι αὐτοῦ συναγωνιστὰι ἐγκατέλιπον αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως ὥστε μικρὸν μετὰ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ κατορθώμα, ἐδέησε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Αἰσσὸν (Ἀλέσιον), πόλιν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν κατεχομένην, ἐν ᾗ ἀμέσως ἔπειτα ἀπεβίωσε τῇ 17 Ἰανουαρίου 1468, εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 65. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης καὶ ὁ ἀνεψιὸς Βρανίλος ἀπεβίωσαν εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας. Καὶ οἱ μὲν κατ' εὐθείαν ἀπόγονοι τοῦ Γεωργίου ἐξέλιπον ἐν τῇ Ἰγ' ἐκκτονταετηρίδι τοῦ δε Βραβίλου ἐσώζοντο, κατὰ τὸν Χόμφ, ἔτι τῷ 1803 δύο γόνοι ἐν Νεαπόλει, ἀναγνωρισθέντες ὑπὸ τὸ ὄνομα Castriota-Scanderbech. Ἀλλὰ καὶ μετὰ

τούτους σημεῖοι ὁ Χόμφ Φρεδερίκόν τινα, σύμβουλον, 1862-1873.

Τοιοῦτοτρόπως ἔπενεν ἡ Ἀλβανία. Ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ πράξῃ ἄνθρωπος ἵνα σώσῃ αὐτήν, ὁ Γεώργιος Καστριώτης τὸ ἔπραξεν. Ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ ὑποκύβῃ ὁ σταυρὸς εἰς τὴν ἡμισέληνον, διότι ποτὲ οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς δὲν συνεννοήθησαν ἐγκαίρως ἵνα ἀπὸ κοινοῦ συμπράξωσι κατὰ τοῦ πολεμίου ἐκείνου. Καὶ ὅ,τι συνέβη ἐν τῇ ΙΕ' ἐκκτονταετηρίδι, συμβαίνει κατὰ τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ ἀγῶνες ὅμως τοῦ ἥρωος τῆς Κρούας θέλουσιν εἶναι πάντοτε θαυμαστοί· ἀδιάφορον ὅτι ἀπέτυχον, ὅτι ἦτο ἀπόγονος Σλαβῶν καὶ ὅτι ἐγένετο καθολικός. Ἀρκεῖ ὅτι ἦτο χριστιανός· τοῦτο ἀρκεῖ τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐὰν ὅχι πάντοτε εἰς τὴν πολιτικὴν.

Κ. ΠΑΠΑΡΗΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Τὸ κατωτέρω διήγημα ἐγράφη ὑπὸ Στεφάνου Βέκετ, γάλλου ἐφημεριδογράφου καὶ μυθιστοριογράφου, τελευταῖαντος ἐν Παρίσι τοῦ 1838 ἔτος. Τοσούτῳ δὲ κατεγοήτευσε πάντας τοὺς ἀναγνόντας αὐτὸ καὶ τοιαύτην φήμην ἀπέκτησεν, ὥστε ὁ Ἰούλιος Janin, ὁ γνωστὸς κριτικὸς τοῦ Journal des Debats, εἶπε περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Ὅτε ἐδημοσιεύθησαν τὰ διήγημα ταῦτα γενικὸς θαυμασμὸς κατέλαβε πάντας.»

Σ. τ. Δ.

ΜΑΡΙΑ Ἡ ΤΟ ΚΥΑΝΟΥΝ ΜΑΝΔΥΛΙΟΝ

Ὅτε περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπανηρχόμην πεζῇ ἐξ Αὐρηλίας, ἰδὼν προπορευόμενον σύνταγμα, ἔσπευσα πρὸς αὐτὸ ἵν' ἀκούσω τὴν στρατιωτικὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ὑπεραγαπῶ· αὐτὴ ὅμως ἐσιώπα, καὶ μόνον ἐνίστε ἀσθενεῖς τινες κτύποι τυμπάνων ἐρρυθμίζον τὰ βήματα τῶν στρατιωτῶν. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν, ἰδὼν τὸ σύνταγμα προχωροῦν πρὸς τινα μικρὰν πεδιάδα ἐν μέσῳ ἐλατῶν, ἠρώτησά τινα τῶν γνωστῶν μοι λοχαγῶν, ἂν θὰ ἐγίνοντο γυμνάσια.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, θὰ δικασθῇ, ἴσως δὲ καὶ θὰ θανατωθῇ στρατιώτης, κλέψας τι ἀπὸ τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν κατέλυε.

— Πῶς! ἀνέκραξα, θὰ δικασθῇ, θὰ καταδικασθῇ καὶ θὰ φονευθῇ ἐνταυτῷ;

— Ναί, ἀπεκρίθη· αὐταὶ εἶναι αἱ στρατιωτικαὶ διατάξεις. Εἶπε δὲ ταῦτα μετὰ τῆς ἐμφράσεως, ὥστ' ἐνόμιζες ὅτι, εἰς τὰς διατάξεις ταύτας περιείχετο καὶ τὸ ἀδίκημα καὶ ἡ ποινὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ αὐτὴ ἡ φιλανθρωπία.

— Ἄν εἶσαι περίεργος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ λοχαγός, ἐλθὲ νὰ σὲ τοποθετήσω ἵνα ἰδῇς.

Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπῶ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν θαυμάτων, νομίζων ὅτι ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ καταδίκου θὰ ἠμπορέσω νὰ μάθω τί ἐστὶ θάνατος, ἠκολούθησα τὸν λοχαγόν.

Καὶ εἶδον τὸ σύνταγμα σχηματίσαν τετράγωνον, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ, πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ δάσους, στρατιώτας σκάπτοντας λάκκον ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἀξιωματικοῦ· διότι εἰς τὰ συντάγ-

ματα, καὶ λάκκος πρὸς ταφὴν ὅταν σκάπτεται, γίνεται, χάριν τῆς πειθαρχίας, ἐν τάξει.

Πρὸς δὲ τὸ κέντρον τοῦ τετραγώνου, ἐκάθηντο ἐπὶ τυμπάνων ὀκτὼ ἀξιωματικοί, ἐνῷ ἄλλος πρὸς δεξιὰ καὶ μάλιστα ὀλίγον ἔμπροσθεν, ἔγραφε τινὰς λέξεις στηρίζων τὸν χάρτην ἀντὶ τραπεζῆς ἐπὶ γόνατος, ἀλλ' ἀμελῶς· καὶ τοῦτο ἵνα μὴ θανατωθῇ ἄνθρωπος ἀνευ τῆς τηρήσεως τῶν τύπων.

Προσκληθέντος δὲ τοῦ κατηγορουμένου, εἶδον νέον ὑψηλὸν, ἔχοντα τὸ πρόσωπον εὐγενὲς καὶ γλυκύ. Μετ' αὐτοῦ δὲ ἦλθε καὶ γυνή, ὁ μόνος μάρτυς. Καὶ τοῦ συνταγματάρχου ἐτοιμασθέντος νὰ ἐξετάσῃ αὐτόν·

— Περιττὸν, εἶπεν ὁ ὑπόδικος· ὁμολογῶ μόνος τὴν πράξιν μου· ἔκλεψα ἐν μανδύλιον τῆς κυρίας αὐτῆς.

— Σὺ, Πέτρε, ἔκλεψες! Καὶ ὅμως ἐθεωρεῖς τοίμιοις.

— Μάλιστα, κύριε συνταγματάρχα, πάντοτε ἐπροσπάθησα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀνωτέρους μου· δὲν ἔκλεψα ὅμως διὰ τὸν ἑαυτόν μου ἀλλὰ διὰ τὴν Μαρίαν.

— Καὶ ποία εἶναι αὐτὴ ἡ Μαρία;

— Εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὁποία κατοικεῖ ἐκεῖ κάτω... εἰς τὸ μέρος... πλησίον εἰς Ἀρένεβεργ... ὅπου εἶναι ἡ μεγάλη μηλέα... Δὲν θὰ τὴν ἰδῶ λοιπὸν πλέον!

— Δὲν σ' ἐννοῶ, Πέτρε· ἐξηγήσου καλῆτερα.

— Διαβάσατε, κύριε συνταγματάρχα, τοῦτο τὸ γράμμα...

Καὶ ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας ἐνθυμούμαι ὅλας τὰς λέξεις·

«Ἀγαπητέ μου Πέτρε!

Παρέδωκα εἰς τὸν νεοσύλλεκτον Ἰάκωβον, ἐρχόμενον αὐτοῦ, τὴν παρούσαν μου γραφὴν, καὶ μίαν σακκούλαν μεταξωτὴν τὴν ὁποίαν ἔπλεξα ἐπίτηδες διὰ σέ· τὴν ἔκαμα κρυφὰ ἀπὸ τὸν πατέρα μου, διότι, λέγουν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς ποτὲ καὶ μὲ μαλλόνουν ὅτι σὲ ἀγαπῶ τόσο πολὺ. Τῶνόντι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς, ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἔλθῃς ἐγὼ θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε. Σ' ἔδωκα τὸν λόγον μου τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοῦ χοροῦ εἰς Ἀρένεβεργ, ὅπου μ' ἔφερες τὸ χαμένον μανδύλιόν μου. Πότε θὰ σ' ἐπαναῖδῃ; Εὐχαριστοῦμαι ὑπερβολικὰ μανθάνουσα ὅτι σὲ ὑπολήπτουνται οἱ ἀνώτεροί σου καὶ σὲ ἀγαποῦν οἱ σύντροφοί σου. Ἐχéis ὅμως ἀκόμη δύο χρόνους ὑπηρεσίας.

Τελείωσέ τους γρήγορα, διότι θὰ ὑπανδρευθῶμεν.

Ἰγίαινε, καλὲ μου Πέτρε.

Ἡ ἀγαπητὴ σου

ΜΑΡΙΑ.

«Ὑστερόγραφον. Ἄν ἠμπορέσης στειλῇ με κατὰ μικρὸν πρᾶγμα ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ὅχι διὰ νὰ μὴ σὲ λησμονήσω, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ φέρω ἐπ' αὐτῷ μου. Φίλησε ὅτι θὰ μὲ στείλῃς, καὶ εἰμαι

βεβαία ὅτι θὰ εὕρω ἀμέσως τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον θὰ βάλῃς τὰ χεῖλη σου.»

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως ὁ Πέτρος εἶπεν·

— Ὁ Ἰάκωβος μ' ἔδωκε τὴν γραφὴν χθὲς τὸ ἑσπέρας, ὅτε μ' ἔδειξαν καὶ ποῦ θὰ καταλύσω. Ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἔκλεισα τὰ μάτια μου ἐνθυμούμενος τὸν τόπον μου καὶ τὴν Μαρίαν. Μ' ἐζήτησε κατὰ τι ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ ποῦ χρῆματ' αἰ; διότι τοὺς μισθοὺς μου τριῶν μηνῶν εἶχα παρχωρήσει εἰς τὸν ἀδελφόν καὶ ἐξάδελφόν μου, οἱ ὁποῖοι ἐπέστρεψαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ὅταν ἐσηκώθην τὸ πρωὶ διὰ ν' ἀναχωρήσωμεν, ἀνοιξα τὸ παράθυρον καὶ εἶδον κρεμάμενον μανδύλιον, παρόμοιον μὲ τὸ μανδύλιον τῆς Μαρίας, διότι εἶχε τὸ ἴδιον χρῶμα καὶ τὰς ἰδίας ἀσπρας γραμμάς, καὶ χωρὶς νὰ καλοσυλλογισθῶ τὸ ἐπῆρα καὶ τὸ ἔβαλα εἰς τὸν σάκκον μου. Μετανοήσας ὅμως, ὅταν κατέβην, ἠτοιμάσθην νὰ ἐπιστρέψω, ὅτε ἡ μάρτυς ἔτρεξε κατόπιν μου· τὸ μανδύλιον ἀνευρέθη. Ἰδοὺ ὅλη ἡ ἀλήθεια. Ἡξεύρω ὅτι κατὰ τὰς διατάξεις πρέπει νὰ τουφεκισθῶ. Τουφεκίσάτε με, ἀλλὰ μὴ μὲ καταφρονήσετε.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ δικασταὶ συνεκινήθησαν μέχρι δακρύων· καὶ ὅμως κατεδικάσθη ὁμοφώνως εἰς θάνατον. Αὐτὸς δὲ, ἀκούσας ἀπαράχως τὴν καταδίκην, ἐπλησίασεν εἰς τὸν λοχαγόν του καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τῷ δανείσῃ τέσσαρα φράγκα. Καὶ ὁ λοχαγὸς ἔδωκεν αὐτά.

Καὶ λαβὼν ἐπροχώρησε πρὸς τὴν γυναῖκα, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον ἀποδώσει τὸ μανδύλιον, καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

— Κυρία, ἰδοὺ τέσσαρα φράγκα· δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ μανδύλιόν σου ἀξίζῃ περισσότερα· ἀλλὰ καὶ ἂν ἀξίζῃ, τὸ πληρὸν ἀρκεῖ ἀκριβῶς, ὥστε ἠμπορεῖς νὰ μὲ χαρίσῃς τὰ λοιπὰ.

Καὶ λαβὼν τὸ μανδύλιον ἐφίλησεν αὐτὸ καὶ ἐγχειρίσας πρὸς τὸν λοχαγόν εἶπε·

— Κ. λοχαγέ· μετὰ δύο ἔτη θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰ μέρη μας· ἂν ὑπάγῃς εἰς Ἀρένεβεργ, ζήτησε τὴν Μαρίαν καὶ δὲς εἰς αὐτὴν τὸ μανδύλιον τοῦτο, χωρὶς ὅμως νὰ εἰπῇς καὶ πόσον τὸ ἠγόρασας.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐγονάτισε, προσευχόμενος καὶ ἐπορεύθη εὐσταθῶς εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Εἰς τὸν δὲ ἔσπευσα νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ δάσος ἵνα μὴ ἴδω τὴν καταστροφὴν τῆς ὀδυνηρᾶς ταύτης τραγωδίας, τῆς ὁποίας τὸ τέλος μοὶ ἀνήγειλαν μετ' ὀλίγον κρότοι πυροβόλων. Ἐπανελθὼν δὲ μετὰ μίαν ὥραν δὲν εὗρον τὸ σύνταγμα· τὰ πάντα ἦσαν ἥρεμα. Ὅτε δὲ ἠθέλησα ν' ἀναχωρήσω, εἶδον πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ δάσους ἔγνη αἵματος καὶ χῶμα μαλακόν. Λαβὼν δὲ κλάδον ἐλάτης κατεσκεύασα εἶδος σταυροῦ καὶ ἐφύτευσα ἐπὶ τοῦ μνήματος τοῦ ταλαιπώρου Πέτρου, λησμονηθέντος ἤδη ὑπὸ πάντων πλην ἐμοῦ, ἴσως δὲ καὶ πλην τῆς Μαρίας.

ΠΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΟ ΕΤΟΣ

Ἐκ μεταφράσεως διασκευασθὲν ὑπὸ Δ. Κ. Κοκκιδίου.

Ποῦ ἀρχίζει τὸ ἔτος; ποῖον εἶναι δηλαδὴ τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου σφαίρας, τὸ ὁποῖον πρῶτον βλέπει ἀνατέλλουσαν τὴν αὐγὴν τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ νέου ἔτους;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη, ἣν πρό τινας ἀπέτεινα εἰς τινὰς φίλους, τοὺς περιέπλεξε, πιθανῶς δὲ καὶ πολλοὺς ἄλλους δύναται νὰ περιπλέξῃ. Εἰς ἐκ τῶν φίλων μοὶ ἀπεκρίθη χωρὶς ποσὸς νὰ διαστάσῃ: «τὸ ἔτος ἀρχίζει εἰς τὰς Ἀθήνας.» Βεβαίως διὰ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αὐτῆς. Ἀλλ' ἐνθα αὐτοῖσι εἶναι μεσονύκτιον τῆς 31ης Δεκεμβρίου οἱ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἀθηνῶν κείμενοι τόποι ἔχουσι πλέον προκεχωρημένην ὥραν καὶ τοῦτο τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ἀνατολικώτερον κεῖνται. Οὕτως ἐνθα ἐν Ἀθήναις εἶναι μεσονύκτιον, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔχουσι παρέλθαι 21 λεπτά ἀπ' αὐτοῦ, ἐν Ἱερουσαλὴμ 44 καὶ ἐν Μαδράστῃ 3 ὥραι καὶ 46.

Ἐνθα λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν εὐρίσκόμεθα ἔτι εἰς τὸ τέλος τῆς 31ης Δεκεμβρίου, οἱ πρὸς Α. τόποι ἔχουσιν ἤδη νέον ἔτος, τὸ ἀντίθετον δὲ συμβαίνει εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς τῶν Ἀθηνῶν κειμένους τόπους· οὕτως ἐνθα ἡμεῖς ἔχομεν νέον ἔτος ἅμα τῷ μεσονυκτίῳ τῆς 31ης Δεκεμβρίου, ἐν Παρισίῳ ἔχουσιν ἔτι μόνον 10ην ὥραν καὶ 34 λεπτά μ. μ. τῆς 31ης Δεκεμβρίου. Τότε ἕτερος τῶν φίλων υπέλαβεν ὅτι τὸ ἔτος ἀρχίζει εἰς τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου, εἰς τὸ ὁποῖον πρῶτον ἀνατέλλει ὁ ἥλιος. Οὐδὲν ὀρθότερον, ἀπῆντησα ἐγὼ εἰπέ μοι ὅμως πῶθεν δύναμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ σημεῖον αὐτό. Ἡ γῆ στρεφόμενη περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς, στρέφει ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς πρὸς τὸν ἥλιον διαδοχικῶς, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ δρίσωμεν ὅτι ἐν ἐξ αὐτῶν ἐδέχθη πρῶτον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἰδόμεν λοιπὸν πῶς θὰ κατορθώσωμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀρχὴν ἐφ' ἧς οἱ ἄνθρωποι ἐβασίσθησαν ὅπως τὸ δρίσωσιν.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὑδρογείου καταμερίζεται ὑπὸ τῶν γεωγράφων θεωρητικῶς διὰ γραμμῶν τῶν ὁποίων ἡ διαστάσις δρίζει τὴν τοποθεσίαν τῶν διαφόρων τόπων ἐπὶ τῆς γῆς. Αἱ γραμμὲς αὗται εἶναι δύο εἰδῶν, οἱ παράλληλοι καὶ οἱ μεσημβρινοί.

Οἱ παράλληλοι εἶναι κύκλοι ἀγόμενοι ἐπὶ τῆς ὑδρογείου παραλλήλως τοῦ ἰσημερινοῦ. Πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κύκλου κείμενοι τόποι ἀπέχουσιν ἰσάκως τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ λέγομεν ὅτι ἔχουσι τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος.

Οἱ μεσημβρινοὶ ἐξεναντίας εἶναι ἡμικύκλια ἐκτεινόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόλον τῆς γῆς. Καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι πάντες οἱ

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι συγχρόνως μεσημβρίαν. Ὅπως διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων οἱ διάφοροι μεσημβρινοί, δρίζεται εἰς μεσημβρινὸς ὡς πρῶτος καὶ ἀπ' αὐτοῦ μετρώμεται οἱ λοιποί, ὅπως οἱ παράλληλοι ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. Μετρῶνται δὲ οἱ μεσημβρινοὶ ἀπὸ 0 ἕως 180° πρὸς Α. καὶ ἀπὸ 0 ἕως 180° πρὸς Α. τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

Ἐὰν λάβωμεν ὡς πρῶτον τὸν μεσημβρινὸν τῶν Ἀθηνῶν, πάντες οἱ τόποι τῆς γῆς οἱ εὐρισκόμενοι δεξιόθεν αὐτοῦ κεῖνται πρὸς Α. ἡμῶν καὶ βλέπουσι τὸν ἥλιον πρότερον ἢ ἡμεῖς, τοὺν αὐτὸν δὲ οἱ πρὸς Α. εἰς τὴν 180ην μοῖραν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Ἀθηνῶν, γίνονται σχετικῶς πρὸς τὰς Ἀθήνας πρότερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον τόπον ἀρχὴ τῆς ἡμέρας καὶ αὐτόθι εἶναι μεσημβρία, ὅταν ἐν Ἀθήναις εἶναι μεσονύκτιον, διότι ὁ μεσημβρινὸς αὐτὸς τῶν 180° εἶναι ἀκριβῶς τότε ἐστραμμένος πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν ὁ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ὁλως ἀντιθέτως ἀπεστραμμένος. Ἡ διαφορὰ λοιπὸν τοῦ χρόνου εἶναι ἀκριβῶς 12 ὥρων. Ἐὰν προσθῶμεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν 180° πρὸς Α., φθάνομεν εἰς τὸν μεσημβρινὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀρχίζει ἡ ἡμέρα ἀργότερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον τόπον σχετικῶς πρὸς τὰς Ἀθήνας, 12 δηλαδὴ ὥρας ἀργότερον ἢ αὐτόθι, ἐπομένως 24 ὥρας ἀργότερον ἢ εἰς τὸν μεσημβρινὸν τὸν 180° πρὸς Α. τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὅταν οἱ μεσημβρινοὶ ἀπέχουσιν 180°, ὁ χρόνος αὐτῶν διαφέρει κατὰ 12 ὥρας, ὅταν διαφέρωσι κατὰ 15°, ὁ χρόνος διαφέρει κατὰ μίαν ὥραν καὶ ὅταν διαφέρωσι κατὰ 1°, ὁ χρόνος διαφέρει κατὰ 4 πρώτα λεπτά. Τὴν εἰς μοῖρας ἀπόστασιν τοῦ μεσημβρινοῦ τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ καλοῦμεν γεωγραφικὸν μῆκος ἢ ἀπλῶς μῆκος αὐτοῦ.

Πράγματι οἱ δύο μεσημβρινοί, ὁ 180° πρὸς Α. καὶ 180° πρὸς Α. τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς, ὁ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος τοῦ τῆς πόλεως ταύτης· ἀλλὰ κατὰ μὲν τὴν πρὸς Α. πορείαν τὸν συναντῶμεν διερχόμενοι τοὺς τόπους τοὺς ἔχοντας μεσημβρίαν πρότερον ἡμῶν, κατὰ δὲ τὴν πρὸς Α. τοὺς ἔχοντας ἀργότερον.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν τῆς εὐρέσεως τοῦ ποῦ τῆς γῆς ἀρχίζει τὸ νέον ἔτος λύεται ἀπλούστατα. Ἐὰν ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ ἡμῶν δεχθῶμεν ὅτι κατέχομεν ἕξοχον ἐπὶ τῆς ὑδρογείου θέσιν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν πάντας τοὺς δεξιόθεν τοῦ μεσημβρινοῦ ἡμῶν κειμένους τόπους ὡς εὐρισκόμενους πρὸς Α., ἐπομένως ὡς ἔχοντας ἀρχὴν τῆς

1. Οὕτω πως σημαίνονται αἱ μοῖραι, αἵτινες εἶναι τὸ $\frac{1}{360}$ τῆς περιφέρειας. Πᾶσαν δὲ περιφέρειαν διαιροῦμεν εἰς 360 ἴσα μέρη, μοῖρας καλούμενα, ἐκάστην τῶν ὁποίων ὑποδιαιροῦμεν εἰς 60 πρώτα λεπτά, σημαίνόμενα δι' ἐνὸς τόνου, καὶ ἕκαστον τούτων εἰς 60 δευτέρω λεπτά, σημαίνόμενα διὰ δύο τόνων.

ἡμέρας ἄρα καὶ τῆς 1ης Ἰανουαρίου πρότερον ἡμῶν, τοὺς δὲ ἀριστερόθεν ὡς κειμένους πρὸς Α. καὶ ἐπομένως ἔχοντας ἀρχὴν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους ἀργότερον ἡμῶν.

Ἀλλὰ δυστυχῶς πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, μάλιστα τὰ μεγάλα, ἔχουσι τὴν αὐτὴν μετριοφροσύνην καὶ ἀπαίτησιν καὶ δὲν συμφωνοῦσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἑνὸς πρώτου μεσημβρινοῦ. Οὕτως οἱ μὲν Γάλλοι δέχονται ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν τὸν τῶν Παρισίων, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ τὸν τοῦ Γρηνοβίχου (Greenwich), οἱ Ἀμερικανοὶ τὸν τῆς Οὐασινγκτῶνος, οἱ Γερμανοὶ τὸν τῆς νήσου Φέερου ἢ τὸν τοῦ Βερολίνου καὶ οἱ Ἰνδοὶ τὸν τοῦ Οὐτζέιν. Ἐνεκα δὲ τῆς διχονοίας ταύτης καταστρέφεται ἡ θεωρία ἡμῶν, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν παραδοχὴν ὅτι ἡ ἡμέρα ἀρχίζει εἰς τὸν ἀφ' ἡμῶν ἀπώτατον πρὸς Α. μεσημβρινὸν καὶ λήγει εἰς τὸν πρὸς Α. ἀπώτατον, διότι τόποι, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς ἀνατολικούς, δι' ἄλλους λαοὺς γίνονται δυτικοί, καὶ ἀντιστρόφως δυτικοὶ γίνονται ἀνατολικοί.

Ἐν ἐλλείψει κοινῆς συμφωνίας τῶν ἀνθρώπων ἡ τύχη ἐκάνονε εἰς τίνες τόπους γίνεσθαι ἡ ἀρχὴ τῶν ἡμερῶν ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ ἡμερολογίῳ, ἐκ τούτου δὲ προέκυψαν καὶ περίεργοι ἀνωμαλίες.

Ἡ Εὐρώπη εἶναι ἡ χώρα ἐν ἣ ἀνεπτύχθησαν αἱ γεωγραφικαὶ καὶ ἀστρονομικαὶ γνώσεις, ἐντεῦθεν δὲ αὐτὴ διέδωκε βαθμυδὸν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας τὸ ἡμερολόγιον αὐτῆς. Ὅπως λοιπὸν ἀνεύρωμεν πῶς ἐγένετο ἡ διάδοσις αὕτη, ἀρκεῖ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν πορείαν τῶν πρώτων θαλασσοπόρων, οἵτινες ἀνεκάλυψαν τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους συμπίπτει δι' ἡμᾶς ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις. Δέον δὲ νὰ ἀναμνησθῶμεν τῆς ἀπλῆς καὶ σήμερον εὐλήπτου ἀρχῆς ὅτι ὁδοιπόρος, ὅστις περιπλέει τὴν γῆν διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς ἀνατολὰς, ἀντιθέτως δηλαδὴ πρὸς τὴν φαινόμενην ἡμερησίαν κίνησιν τοῦ ἡλίου, ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, θὰ ἔχῃ κερδίσει μίαν ἡμέραν, ὁποσηδήποτε καὶ ἂν ἦτον ἡ διάρκεια τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ. Ἐξεναντίας ὁ ὁδοιπόρος πάντοτε πρὸς δυσμὰς, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἔχῃ ἀπολέσει μίαν ἡμέραν. Πρὸς διασάφησιν τούτου ὑποθέσωμεν ὁδοιπόρον πορευόμενον πρὸς ἀνατολὰς, τοῦ ὁποίου τὸ ἀκριβὲς βαῖνον ὡρολόγιον δεικνύει ἀκριβῶς μεσημβρίαν κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀναχωρήσιν αὐτοῦ. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν λόγου χάριν ἡμερῶν ἀκριβῶς ἀφίκηται εἰς Κωνσταντινούπολιν· τὸ ὡρολόγιον αὐτοῦ θὰ δεικνύῃ ἀκριβῶς τὴν 12ην ὥραν, τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅμως θὰ δεικνύωσι συγχρόνως 12ην καὶ 21 λεπτά, ὅθεν ὁ ὁδοιπόρος ἐνθα πράγματι ἐπορεύθη καὶ ἔζησεν ἐν τῷ μεταξὺ τρεῖς ἀκριβῶς ἡμέρας, θὰ εὐρεθῇ εἰς πλέον προκεχωρημένην ὥραν κατὰ 21 λεπτά καὶ θὰ ἔχῃ κερδίσει αὐτὰ. Ἐὰν προχωρήσῃ ἔτι

ἀνατολικώτερον, μέχρι Πακίνου λόγου χάριν, καὶ πορευθῇ πάλιν ἀκριβῶς 120 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, τὸ ὡρολόγιον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ὅτι δὲν ἐτάραξε ποσῶς, θὰ δεικνύῃ μεσημβρίαν ἀκριβῶς, τὰ τοῦ Πακίνου ὅμως θὰ δεικνύωσι συγχρόνως τὴν 6 ὥραν καὶ 12 περίπου λεπτά μ. μ., ὥστε θὰ ἔχῃ κερδίσει τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ οὕτω πορευόμενος πάντοτε πρὸς Α., ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ ὡρολόγιον αὐτοῦ θὰ δεικνύῃ μὲν ἀκριβῶς μεσημβρίαν συγχρόνως μὲ τὰ τῶν Ἀθηνῶν ὡρολόγια, θὰ ἔχῃ ὅμως ἡμερομηνίαν κατὰ μίαν ὅλην ἡμέραν πλέον προκεχωρημένην.

Οἱ Πορτογάλοι καὶ Ὀλλανδοὶ εἰς τὰς πρώτας αὐτῶν κατὰ τὸν 16' αἰῶνα θαλασσοπορίας παρακάμψαντες τὸ Εὐελεπὶ Ἀκρωτήριον, ἠκολούθησαν πάντοτε πορείαν πρὸς ἀνατολὰς. Οὕτω λοιπὸν ὅτε ἐφθασαν εἰς τὰς ἀπωτάτας διὰ τὴν Εὐρώπην ἀνατολικὰς χώρας, εὐρον αὐτόθι τὸν χρόνον κατὰ 12 ὥρας πλέον προκεχωρημένον παρὰ τὸν σύγχρονον ἐν Εὐρώπῃ. Ἐκ τούτου, ὅπου εἰσῆγαγον τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον, ἡ ἡμερομηνία αὐτοῦ ἦτο καθ' ἡμίσειαν ἡμέραν πλέον προκεχωρημένη ἢ ἐν Εὐρώπῃ. Ἀφ' ἐτέρου οἱ Ἰσπανοὶ διαπλεύσαντες εὐτόλμως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν, ἀφίχθησαν ἐπίσης εἰς τὰς νήσους τῆς Ὠκεανίας. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης πρὸς τὴν Ὠκεανίαν πορεία αὐτῶν ἦτο πάντοτε δυτικὴ, ἀπώλεσαν κατ' αὐτὴν 12 ὥρας, ἢ μᾶλλον ὁ χρόνος ἐν εὐρον φθάσας εἰς τὴν Ὠκεανίαν ἦτο κατὰ 12 περίπου ὥρας ἀργότερος τοῦ ἐν Εὐρώπῃ, κατὰ συνέπειαν κατὰ 24 περίπου ὥρας ἀργότερος τοῦ χρόνου τῶν δι' ἀνατολικῆς πορείας εἰς Ὠκεανίαν ἐλθόντων Ὀλλανδῶν καὶ Πορτογάλων, ἐχόντων αὐτόθι 12 ὥρας ἐνωρίτερον ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Ἐντεῦθεν συνέβη τὸ παράδοξον ὅπως τόποι ἔχοντας διαφορὰν χρόνου ἡμισείας μόνον ὥρας νὰ ἔχωσιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον αὐτῶν διαφορὰν μιᾶς ἡμέρας· ἐνίοτε δὲ καὶ πλέον ἐὰν ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆλθῃ τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον εἶναι δυτικώτερος τοῦ ἐτέρου εἰς ὃν τυγχὼν εἰσῆλθῃ ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, ὅπερ κατωτέρω θὰ ἴδωμεν.

Τὸ παράδοξον αὐτὸ φαινόμενον ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἀνεξήγητον εἰς τοὺς παλαιούς θαλασσοπόρους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ κατανοήσωσιν ὅτι ἡ περίμετρος τῆς γῆς ἀντιστοιχεῖ πρὸς 24 ὥρων χρόνον. Ὅστις λοιπὸν περιπλεύσῃ αὐτὴν βαίνων πάντοτε πρὸς Α., ἦτοι πρὸς συνάντησιν τοῦ ἡλίου, θὰ μετρήσῃ μέχρι τέλους τοῦ περιπλου μίαν ἡμέραν περιπλέον, τὴν ἀπάλιν δὲ μίαν ἡμέραν ὀλιγώτερον ἐὰν διευθύνεται πρὸς Α.

Ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ἡμερομηνίας ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὠκεανίαν Πορτογαλικαῖς καὶ Ἰσπα-

νικαῖς ἀποικίαις συνέβησαν καὶ περίεργά τινα. Οὕτω κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ὁ πατήρ Ἀλφόνσος Σάνκτιος, μεταβάς ἀπὸ τῆς ἰσπανικῆς κτήσεως Μανίλλης εἰς τὴν πορτογαλικὴν ἀποικίαν Μακάον, ἠτοιμάσθη ὅπως τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ἀναγνώσῃ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἑορταζομένου τὴν 2 Μαΐου. Δίαν ὅμως ἐξεπλάγη καὶ ὠρίσθη ὅτε οἱ Πορτογάλοι ἱερεῖς τῷ εἶπον ὅτι εἶχον ἤδη ἑορτάσει τὴν προτεραίαν τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον καὶ ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οὗσαν 3ην τοῦ Μαΐου, ἐμελλον νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀνευρέσεως τοῦ Σταυροῦ, ἑορταζομένης παρὰ Καθολικοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ὁ ἀγαθὸς Σάνκτιος ἤθελε νὰ καταγγεῖλῃ τοὺς Πορτογάλους ὡς αἰρετικούς. Οὗτοι κατάρθωσαν μὲν νὰ τὸν πείσωσιν ὅτι εἶχον πράγματι τὴν 3ην καὶ οὐχὶ τὴν 2αν, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ τὸν κάμωσι νὰ ἐννοήσῃ πῶς κατὰ

τὸν ὀλιγοήμερον αὐτοῦ πλοῦν ἀπὸ τῆς Μανίλλης εἰς τὸ Μακάον ἀπώλεσε μίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Ἡ ἀνωμαλία ἠδὲν ἔσεν ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, διότι οἱ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἢ ἄλλων ἐκ Δ. πρὸς Α. ἐλθόντων λαὸν ἀνακαλυφθέντες τόποι εἰς οὓς εἰσῆλθον τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμε-

ρολόγιον καὶ οἱ ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν ἐξ Α. πρὸς Δ. ἐλθόντων Ἀμερικανῶν ἔχουσι διαφορὰν 24 ὥρων.

Ἡ μελανὴ γραμμὴ ἡ σημειομένη ἐπὶ τοῦ παρατεθειμένου μικροῦ χάρτου παρέχει τὸ μέσον ὅπως ἴδωμεν ἀμέσως τίνες τόποι προηγούνται ἡμῶν εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἡμερομηνιῶν αὐτῶν καὶ τίνες ἔπονται, παρέχει ἐπομένως καὶ τὸ μέσον ὅπως ἴδωμεν ἀκριβῶς τὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀρχίζει τὸν κύκλον αὐτῆς ἡ 1η Ἰανουαρίου.

Παρατηροῦμεν λοιπὸν ἀμέσως ὅτι ἡ γραμμὴ αὕτη δὲν ταυτίζεται μετὰ τινος γεωγραφικοῦ μεσημβρινοῦ, ἀλλ' ἔχει σχῆμα ἀλλόκοτον ὡς εἰκόσ, διότι ἐγεννήθη ἐκ τῆς τυχαίας ἀνακαλύψεως τῶν τόπων δι' ὧν διέρχεται ὑπὸ θαλασσοπόρων ἐλθόντων ἐξ Α. ἢ ἐκ Δ.

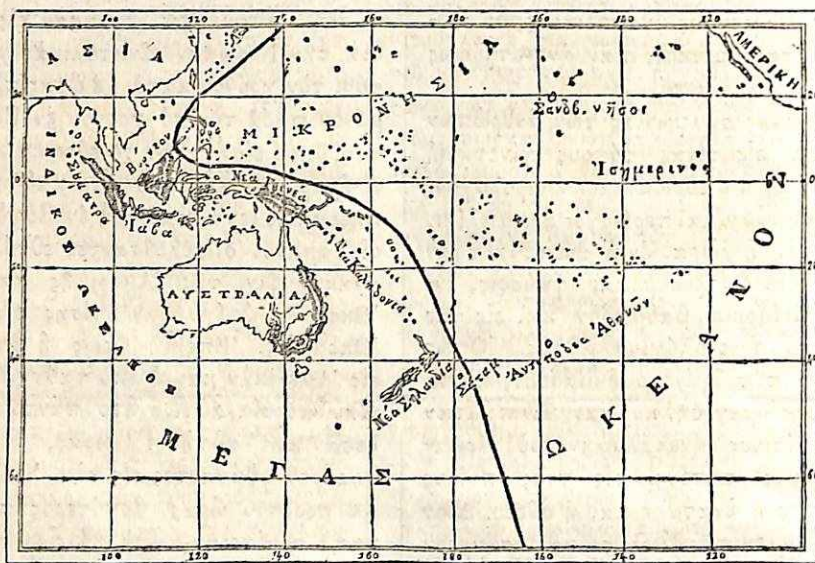
Ἐὰν ἐκλέξωμεν δύο παρακείμενα σημεῖα χωριζόμενα ὑπὸ μόνῃς τῆς γραμμῆς ταύτης, κατανοοῦμεν ἀμέσως τὴν διαφορὰν τῆς ἡμερομηνίας

τῶν δύο αὐτῶν σημείων. Ἄς λάβωμεν λοιπὸν τὴν Μανίλλην, πόλιν ἰσπανικὴν, καὶ τὸ Γίλλολον, μικρὰν ὀλλανδικὴν νῆσον. Τὸ Γίλλολον κείται 7 1/2 μοίρας ἀνατολικώτερον τῆς Μανίλλης, ἐπομένως ἐπειδὴ εἰς διαφορὰν μῆκους 15" ἀντιστοιχεῖ διαφορὰ χρόνου 1 ὥρας, εἰς 7 1/2 ἀντιστοιχεῖ ἡμισεῖς ὥρας καὶ ἐπομένως τὰ ὥρολόγια τοῦ Γίλλολου δεικνύουσι καθ' ἡμίσειαν ὥραν πλέον προκεχωρημένον χρόνον ἢ τὰ τῆς Μανίλλης. Ὅταν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ Γίλλολου ἔχωσιν ἤδη ἐν τέταρτον μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 31ης Δεκεμβρίου, ἦτοι τὸ πρῶτον τέταρτον τῆς 1ης Ἰανουαρίου, οἱ κάτοικοι τῆς Μανίλλης ἔχουσι μεσονύκτιον παρὰ τέταρτον, οὐχὶ ὅμως τῆς 31ης ἀλλὰ τῆς 30ης Δεκεμβρίου, καθόσον εἰς μὲν τὸ Γίλλολον εἰσῆλθον τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον ὑπὸ τῶν ἐκ Δ. ἐλθόντων Ὀλλανδῶν, εἰς δὲ τὴν Μανίλλην ὑπὸ τῶν ἐξ Α.

αὐτόθι ἐλθόντων Ἰσπανῶν. Ἐνῶ λοιπὸν τὰ ὥρολόγια τῶν δύο τόπων ἔχουσι διαφορὰν ἡμισείας μόνον ὥρας, αἱ ἡμερομηνίαι αὐτῶν περὶ τὸ μεσονύκτιον διαφέρουσι κατὰ δύο ἡμέρας. Ἄμα τῷ μεσονύκτιῳ ὅμως τῆς Μανίλλης αἱ ἡμερομηνίαι διαφέρουσι κατὰ μίαν μόνον ἡμέραν.

Ὅπως νυνεὺρωμεν τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρχίζει τὸ νέον ἔτος, δέον νὰ ζητήσωμεν τὸν τόπον τὸν εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς μελανῆς γραμμῆς ἀνατολικώτερον παντὸς ἄλλου, ὡς τοιοῦτον δ' ἀνευρίσκουμεν τὸ σύμπλεγμα τῶν νήσων Chatam, τὸ πρὸς τὸ Α. τῆς Νέας Σηλανδίας, κάτωθεν καὶ ἀριστερόθεν τῶν ἀντιπόδων τῶν Ἀθηνῶν, οἵτινες ὡς εὐρισκόμενοι δεξιόθεν τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἔχουσι νέον ἔτος 12 ὥρας μεθ' ἡμᾶς. Ἐὰν κατὰ τύχην εὐρίσκοντο ἀριστερόθεν τῆς μελανῆς γραμμῆς, ὅα εἶχον δώδεκα ὥρας πρότερον νέον ἔτος. Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι οἱ ἀντίποδες ἡμῶν εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος τοῦ εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἡ μελανὴ γραμμὴ δὲν ἐκτείνεται ἐπὶ πλέον ἢ ἐν τῷ παρατεθειμένῳ χάρτι, διότι μόνον μέχρι τοῦ νοτιωτάτου αὐτῆς σημείου κατάρθωσαν μεμονωμένα θαλασσοπόρα πλοῖα νὰ προχωρήσωσι πρὸς νότον.

Γραμμὴ δεικνύουσα τὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου, εἰς τὰ ὁποῖα ἀρχίζει ἡ 1η Ἰανουαρίου.

Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ἐκ τῶν κατακημένων τόπων αἱ νῆσοι Chatam χαιρετῶσι πρῶτοι τὴν ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἡμερολογίου, ἐπομένως καὶ τοῦ ἡμετέρου ἰουλιανοῦ, διαφέροντος τοῦ πρώτου κατὰ 12 ἡμέρας.

ΕΠΙΝΟΜΙΑΕΣ

ΗΤΟΙ

ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Πολλοὶ βεβαίως ἐκ τῶν διδόντων σήμερον δῶρα κατ' ἀνάγκην κοινωνικὴν, καὶ καταρωμένων ἴσως ἐνδομύχως τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν, ἥτις κενώνει τὸ πουργιόν των ἐντὸς τοῦ καταστήματος τοῦ Κ. Μάϊφαρτ, ὅα εἶνε περίεργοι νὰ μάθωσι, πόθεν τὸ δαπανηρὸν αὐτὸ ἔθιμον ἐκληροδοτήθη εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ τίς πρῶτος εἰσῆγαγε τὴν ἀλλόκοτον ταύτην φορολογίαν πρὸς ἀπελπισίαν τῶν διδόντων καὶ ἀγαλλίασιν τῶν λαμβανόντων. Πρὶν ἢ εὐχαριστήσω τὴν δικαίαν αὐτὴν καὶ ἐδυνήσαν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν μου—δὲν λέγω καὶ τῶν ἀναγνωστριῶν, διότι αὗται λαμβάνουσι μᾶλλον ἢ δίδουσι δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, καὶ ἡ ἐκ τῆς λήψεως χαρὰ δὲν ἀφίνει τόπον (αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν ἡμέραν) εἰς τὴν περιέργειαν των, — ἀναγκαῖον νομίζω νὰ προφυλάξω αὐτοὺς ἐν πρώτοις κατὰ πιθανῆς τινος πλάνης, εἰς ἣν δύναται νὰ παραγάγῃ αὐτοὺς ἡ πρώτη λέξις τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἀρθροῦ τούτου. Ἰσως τινὲς, ἀναγινώσκοντες τὴν λέξιν ἐπινομίαις, ὑποθέσωσιν ὅτι τὸ ἔθιμον τῆς σημερινῆς δωροφορίας εἶνε παλαιὸν ἐλληνικόν, καὶ φορτώσωσιν εἰς τῶν προπατόρων τὴν ῥάχιν τῶν ἀπογόνων τὴν κακὴν συνήθειαν, ὅπως πολλὰ ἡμῶν μικρὰ ἐλαττώματα, οἷον τὴν ἀγνωμοσύνην, τὸν φθόνον καὶ αὐτὴν τὴν συκοφαντίαν ἀνάγομεν εὐχαρίστως εἰς τοὺς παλαιούς, καὶ παρηγορούμεθα αὕτω, ὅτι δὲν πταίομεν ἡμεῖς διὰ τὴν κληρονομικὴν ἡμῶν δυσκрасίαν, καθὼς τὰ χοιραδικὰ παιδία παρηγοροῦνται ἐπὶ τῇ δυσμορφίᾳ των, συλλογίζόμενα ὅτι εἶνε αὕτη κληροδόμημα.

Εὐτυχῶς διὰ τοὺς ἀθώους ἡμῶν προγόνους αἱ ἐπινομίαις δὲν εἶνε ἐλληνικὸν ἐπινόημα ἀπαντάται μὲν ἡ λέξις αὕτη εἰς τὸν Ἀθηναιοῦν, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἔζησε τὸν τρίτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν· εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστάς του δὲ ἀναφέρει τὴν ἐπινομίαν ὡς μετὰφρασιν τῆς ῥωμαϊκῆς λέξεως *strenua* ἢ *στρήνια*, ὅπως τὴν γράφει, καὶ περιπαίζει μάλιστα παρ' αὐτῷ ὁ δειπνοσοφιστὴς Κύνουλος τὸν ὁμοτράπεζόν του Οὐλιπιανόν, ὅτι ἔχει τὴν μανίαν νὰ ἐξελληνίσῃ τὰς ξένας λέξεις, ὅπως—κληρονομικῶς αὐτὴν τὴν φορὰν—ἔχομεν τὴν μανίαν νὰ μεταβαπτίζωμεν σήμερον τὸ Lyon εἰς Λούγδουνον καὶ τὸν Buchon εἰς Βύχωνα.

Τὰ δῶρα λοιπὸν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἶνε

ῥωμαϊκῆς καταγωγῆς, καὶ ἐλέγοντο *strenae*, ὡς *strenne* τὰ ἐνομάζουσι σήμερον οἱ ἱταλοὶ, *estrenas* οἱ ἰσπανοὶ καὶ *étrennes* οἱ γάλλοι· καὶ εἰς τινα δὲ τῆς Ἑλλάδος μέρη περισώζεται ἔτι ἡ λέξις στρένα, ἀπὸ τῶν βενετῶν, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς φοβερὸν ῥῆμα στρενιάζω, σημαῖνον δίδω δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.

Οἱ σοφοὶ καὶ φιλόλογοι πολὺ φιλονεικοῦσιν ἔτι πόθεν ἡ λέξις παρήχθη, καὶ ποῖα τοῦ πράγματος ἡ ἱστορία· ἀλλ' οὐτ' ἐγὼ ἔχω πολλὴν διάθεσιν νὰ μεταδώσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου τῆς ἐρίδος τὰς λεπτομερείας καὶ τῶν ἀντιμαχομένων τὰ ἐπιχειρήματα, οὐτε οἱ ἀναγνώσται μου βεβαίως περισσοτέρων νὰ ἀκούσωσιν αὐτά. Ἐλπίζω, ὅτι ὀλίγον τοῖς μέλει, πῶς καὶ διατι ἐνομάσθησαν *strenae* τὰ δῶρα, ἅτινα ἐδίδον οἱ ῥωμαῖοι τὴν πρώτην τοῦ ἔτους χάριν παντὸς ἀγαθοῦ (*boni ominis causa*), ἦτοι διὰ τὸ καλὸν, ὡς λέγει σήμερον ὁ λαός. Καὶ ἀρκετὸν μοὶ φαίνεται νὰ σημειώσω τοῦτο μόνον, ὅτι κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους ῥωμαϊκοὺς χρόνους μνημονεύονται τοιαῦτα δῶρα, δοθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν βασιλέα τῶν Σαβίνων Τάτιον, εἰς ἐνδειξιν ἐθνικῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης (ὡς θὰ ἔγραφε σήμερον κοινοβουλευτικὴ τις ἐφημερίς), ὅτε συνέθετο οὗτος εἰρήνην πρὸς τὸν Ῥωμύλον καὶ συνεβάσισε μετ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε φαίνεται βαθμὴδὸν ἐπικρατήσαν τὸ ἔθιμον παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, ἦτοι τὰς Καλένδας τοῦ Ἰανουαρίου, ἐγένετο ἡ προσφορὰ αὕτη τῶν ἐπινομιῶν παρὰ τῶν πελατῶν πρὸς τοὺς πάτρωνας, παρὰ τῶν δούλων πρὸς τοὺς κυρίους των, παρὰ τῶν φίλων πρὸς τοὺς φίλους, καὶ παρὰ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας. Ὑπὸ τούτων δὲ μάλιστα καὶ ἐζητοῦντο πολλάκις τὰ τοιαῦτα δῶρα, ὡς ἐπράξεν ὁ Καλιγούλας, ὅστις ὀδυρόμενος ἐπὶ πτωχείᾳ, ἀνήγγειλέ ποτε διὰ διατάγματος, ὅτι ἐμελλε νὰ δεχθῇ δῶρα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων του, ἵνα δυνηθῇ οὕτω νὰ ἀναθρέψῃ καὶ προικίσῃ τὴν θυγατέρα του· στάς δὲ πράγματι ἐκεῖ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, ἐπεριπάτει γυμνὸς ἐπὶ τῶν σωρῶν τοῦ χρυσοῦ, ὅπερ ἔρεπτον πρὸ αὐτοῦ οἱ ἐν φόβῳ προσερχόμενοι ῥωμαῖοι.

Ἐκ τῶν ῥωμαίων παρέλαβον τὸ ἔθιμον τῆς ἐπινομίδος τὰ λατινικὰ φύλα κατὰ πρῶτον, παρ' οἷς καὶ διετηρήθη τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὰ γερμανικὰ κατόπιν, μετὰ τὴν εἰσβολὴν αὐτῶν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος. Παρὰ τοῖς γερμανοῖς ὅμως ἐξέλιπε βαθμὴδὸν ἡ συνήθεια τῶν δῶρων τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῶν δῶρων τῶν Χριστουγέννων.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν πρωτογόνων ἐκείνων ῥωμαϊκῶν δῶρων, ἐννοεῖται βεβαίως, ὅτι ἦσαν ἀνάλογα πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ τότε βίου. Ὅπως ξηραὶ, πλακοῦντες, μέλι, ἢ τὸ πολὺ πολὺ καὶ τινα

μικρά χαλκὰ νομίσματα, stipes καλούμενα, ἦσαν αἱ συνήθειες τῶν Ῥωμαίων ἐπινομίδες· οἱ φιλοτιμότεροι δὲ τῶν δωρητῶν ἐπεχόρουν ἐνίοτε τὰς προσφερομένας δώματα, καὶ ἐν χρυσοκέντητον μῆλον ἦτο πολλάκις ἡ τρυφερώτατη φιλίας ἐνδειξις, ὅπως γὰρ ἔτι καὶ πρῶτην ἐπεφορτίζοντο παρ' ἡμῖν τὰ διὰ γαροφύλλων κεντημένα πορτοκάλια νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν διάπυρον ἀγάπην εὐαισθητοῦ βρακοφόρου πρὸς ἐρωτότροπον θεραπαινίδα. Ἡ ἀπλότης ὅμως ἐκείνη ἐξέλιπε φυσικῶς κατ' ὀλίγον, καὶ ὅσον ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος ἐπολιτίετο, καὶ ἐπλούτει καὶ ἠύξανε τὰς ψευδεῖς αὐτοῦ ἀνάγκας, καὶ ὁ χρυσοῦς ἀντικατέστησε μετ' οὗ πολὺ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα χαλκίνα κερμάτια καὶ τοὺς εὐθηνοὺς πλακοῦντας. Διὰ τοῦτο δὲ ἴσως, καὶ διότι ἡ τῶν δώρων προσφορά ἀνεπτύχθη βαθμυδὸν εἰς ἀνταλλαγὴν, ἦτοι *strenam commercium*, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι, πολλοὶ τῶν αὐτοκρατόρων, ἔχοντες τὴν εὐεξήγητον διάνεσιν νὰ λαμβάνωσι μὲν δῶρα οὐχὶ δὲ καὶ νὰ δίδωσι, κατήργησαν αὐτὴν πολλάκις διὰ διαταγμάτων. Πλὴν δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους καὶ ἡ κατ' αὐτὴν δωροφορία συνέπιπτον πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποκρέω, ἦτοι τὰ *saturnalia*, καὶ αἱ διασκεδάσεις καὶ ἡ παραλυσία καὶ τὰ ὄργια ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπασχολοῦν τὸν λαόν, πολλάκις ἡ ἐκκλησία, κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας, συγκατεδίκασε τὰς διασκεδάσεις τῶν κρονίων καὶ τῶν δώρων τὴν ἀνταλλαγὴν, καὶ οὐ μόνον διὰ στόματος τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἀπεκηρύχθησαν αἱ ἐπινομίδες, ἀλλὰ καὶ *διαβολικαί*, αὐτὸ τοῦτο, ὡνομάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου. Μάτην ὅμως ἀφορίζει αὐτὸς ὁ Χρυσόστομος, μάτην ἀνέκραζεν ὁ Τερτυλλιανὸς, ὅτι ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἦν ἰουδαϊκὴ ἐροτή, καὶ ὅτι ἡ κατ' αὐτὴν ἀνταλλαγὴ δώρων ἦτο ἀμαρτία καὶ σατανικὴ πολυτέλεια· τὰ δῶρα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ἐπέζησαν διὰ τῶν αἰώνων, πρὸς εὐτυχίαν τῶν παιδίων—μικρῶν καὶ μεγάλων—τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν διανομέων τῶν ἐφημερίδων, πρὸς ἀγαλλίασιν πολλῶν, καὶ ἀγανάκτησιν πολὺ περισσοτέρων.

Ἐπέζησαν δὲ καὶ διετηρήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐπινομίδες—ἡ τὰ δῶρα τῶν Χριστουγέννων παρὰ Γερμανοῖς—ἀδύνατα πολλάκις καταπληκτικὰς διαστάσεις ἀξίας καὶ σπουδαιότητος, ἀναλόγως τῆς πολυτελείας τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν διαθέσεων τῶν δωρομένων. Οὕτως ἐν παραδείγματι, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ἀπλοῦν δῶρον σακχαρωτῶν εἶχε πολλάκις ἀξίαν χιλίων φράγκων, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ στρατάρχου τοῦ Λουξεμβούργου ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἐγγονὴν αὐτῆς, ὡς ἐπινομίδα, περιδέραιον πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων.

Σήμερον, ἐννοεῖται, κατὰ τὴν πρακτικὴν ἡμῶν ἐποχὴν δὲν ἀνταλλάσσονται τοιαύτης ἀξίας δῶρα· ἀλλὰ τὸ ἔθιμον ἐξ ἑτέρου κατέστη ἀνάγκη γενικὴ,

καὶ αὐτόχρονα βαρυτάτη φροολογία, εἰς τὴν ὑποκαίμεθα πάντες, ἐκόντες ἄκοντες. Τίς, ἐν αὐτῇ τῇ μικρῇ ἑλληνικῇ κόσμῳ, ὅστις τοσοῦτον ἀπὸ τινος χρόνου ἤρχισεν ἀφ' ἑαυτοῦ ὅτι ἔγεινε μέγας, καὶ τοσαύτην ἀξίαν πρωτοτυπίαν, καὶ τοι ἀδιακρόπως πιθηκίζων τὰ ξένα, τίς ὑπάρχει ὁ πτωχὸς ἢ πλούσιος, ὁ σημαίνων ἢ ἄσημος, ὁ νέος ἢ γέρον, ὁ μικρὸς ἢ μέγας, ὁ μὴ δίδων ἐπινομίδας; τίς εἶνε ὁ κοινωνικὸς ἐκεῖνος ἀντάρτης, ὅστις δύναται νὰ κατορθώσῃ νὰ ἀσφαλίσῃ τὸ πουργίον αὐτοῦ, εἴτε ἰσχυρὸν ἢ παχὺ, κατὰ τῆς ἀθρόας ἐπιδρομῆς τῶν διανομέων, τῶν ὑπηρετῶν, τῶν βαπτιστικῶν, τῶν μικρῶν ἀνεψιδίων, καὶ ὅλου τοῦ ἄλλου ἐκείνου ὀμίλου, δι' ὃν ἡ πρωτογονία εἶνε ἡμέρα εὐδαιμονίας, πραγματοποιοῦσα φαιδρὸν ὄνειρον ἐβδομάδος ὀλης; Οὐδεὶς, ἀπολύτως οὐδεὶς. Καὶ ὁ λόγος εἶνε πολὺ ἀπλοῦς. "Οἱ ὑπὲρ ἡμῶν παῖδες, ὅλοι ὠνευρέθημεν νύκτας ὅλας στρατιᾶν μολυσθῶν στρατιωτῶν, καὶ τύμπανα κολοσσιαῖα, καὶ τουφέκια κροτοῦντα· ὅλοι διεφθέραιμεν τοὺς στομάχους ἡμῶν τὴν πρώτην τοῦ ἔτους διὰ σακχαρωτῶν καὶ γλυκυσμάτων, ὅλοι ἐκρεμάσθημεν τὸ πρῶτον περιγάρεις εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἀναδόχου ἡμῶν, καὶ ἐξεκωφάναμεν τὴν οἰκίαν μὲ τὰς σάλπιγγάς μας. Τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν χρυσὴν ἐκείνην ἐποχὴν; Τίς ἐνθυμούμενος ὅτι ἦτο ἀνεψιδός, δύναται σήμερον νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε θεῖος; τίς βαπτιστικὸς δὲν ἐνθυμεῖται ὅτι ἔγεινε πολλάκις κατόπιν ἀνάδοχος; Καὶ ἂν δὲ θελήσῃ νὰ τὸ λησμονήσῃ, καὶ ἂν, ὅχυροῦμενος ὀπισθεν τοῦ ἐγωῦσμοῦ αὐτοῦ δὲν ἐπισκεφθῇ ἀφ' ἐσπέρας τοὺς Βουγάδες καὶ τὸν Μάτφαρτ καὶ τὸν Σόλων, ἢ, περὶ ἑαυτοῦ καὶ μόνου σκεπτόμενος, ἀγοράσῃ πρὸς ἰδίαν του χρῆσιν ἐν καινουργῆς χρηματοφυλάκιον, εἰς ἑαυτὸν καὶ μόνον κάμνων δῶρον, τίς τὸν βεβαίως ὅτι δὲν θ' ἀνατείλῃ διὰ τοῦτο ἡ πρώτη Ἰανουαρίου, ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ πρῶτον τοὺς περὶ αὐτὸν τρυφερωτέρους παρὰ ποτε, τὸν ὑπηρετὴν του προσεκτικὸν ὅσον οὐδέποτε καὶ μεσιδῶντα, τὸν διανομέα του ἀσκεπῆ καὶ εὐχόμενον εἰς ἔτη πολλὰ, τὸν καπνοδοχοκαθαριστὴν του ἀγνώριστον ἐκ τοῦ κάλλους, καὶ τὸν ὁδοκαθαριστὴν του ἀγνώριστον ἐκ τῆς καθαριότητος; Τοιοῦτον δὲ θέαμα τίς ἀντιστήσεται; ὡς λέγει ἡ Γραφή.

Δύναται τις ἴσως τὸ πολὺ πολὺ ἀπέναντι τῶν ὑπηρετῶν του, καὶ ἰδίως ἀπέναντι τοῦ μαγείρου του, νὰ ἀντιγράψῃ τὸν καρδινάλιον Δυδρά, καὶ νὰ εἴπῃ: «Σοὺ χαρίζω, φίλε μου, ὅσα μ' ἔκλεψες ὅλον τὸ ἔτος.» Δύναται τις, προκειμένου ν' ἀρραβωνισθῇ, νὰ ἀναβάλῃ τοὺς ἀρραβωνιάς του, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν πρὸς τὴν μνηστὴν του ἐπινομίδα· δύναται νὰ συγχυσθῇ ἐπιτηδεύων πρὸς τὴν φίλην του, καὶ νὰ φιλιωθῇ μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. Πλὴν ὅλα ταῦτα εἶνε μάταια, διότι τὸ τάγμα τῶν δωροδόχων εἶνε ἀναρίθμητον, καὶ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος δὲν περιμένει νὰ τὸ ζη-

τήσετε, ἀλλ' ἔρχεται ἐκεῖνο καὶ σὺς ζητεῖ. Ἀπέναντι αὐτῶν δὲν ὑπάρχει διεξόδος ἄλλη, ἢ μόνον μία· ἡ ἐπινοήσις τοῦ κύρ Γιάννη, ἐφ' οὗ ἐγράφη ποτὲ τὸ ἐξ ἧς ἐπιτύμβιον:

Ἐδῶ κοιμᾶται ἀσφαλῶς τὸ σῶμα τοῦ κύρ Γιάννη, πολὺ πρὶν ἔλθ' ἡ ὥρα.

Ἐφρόντισε παραμονὴν τοῦ ἔτους ν' ἀποθάνῃ, ἵνα μὴ δώσῃ δῶρα.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ εὐτυχὴς δὲν ἔχουσιν ὅλοι τὴν τύχην τοῦ κύρ Γιάννη, καὶ θέλοντες μὴ θέλοντες θὰ διέλθωσι τὰ καυδιανὰ δίκρανα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Θὰ δώσωσιν εἰς τὴν σύζυγόν των, θὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα των, εἰς τοὺς ἀνεψιοὺς καὶ τοὺς βαπτιστικούς των, θὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ὑπηρετάς των, τοὺς ἀσπόνδους τοῦτους· ἔχουσι τῆς οἰκιακῆς των εἰρήνης, θὰ δώσωσι τέλος εἰς τοὺς διανομῆς τῶν ἐφημερίδων των, ὧν πολλαί, ἀληθιναί ἐφημερίδες καὶ ὁμοιάζουσαι μὲ τὰ περὶ τὸν Ἰγανιν περίεργα ἐκεῖνα περωτὰ τετράποδα, ἅτινα ἐγεννῶντο, ὡς λέγει ὁ Αἰλινός, τὴν πρῶταν καὶ ἀπέθνησκον τὴν ἐσπέραν, ἀναφύονται τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, μόνον καὶ μόνον χάριν τῶν διανομέων των, (οἵτινες εἶνε πολλάκις καὶ συντάκται των,) καὶ ἀποθνήσκουσιν αὐθιμῆρον,—χάριν τῶν ἀναγνωστῶν των.

Δότε λοιπὸν, δότε καλοὶ μου ἀναγνώστει, ἀφοῦ ἄλλως δὲν γίνεται· δότε ὅμως φαιδρὸν καὶ εὐθυμοῖ, μὴ μορφάζοντες μήτε δυσανασχετοῦντες, καὶ ἐνθυμούμενοι ὅτι τὸ πενιχρότατον τῶν δώρων καλλύνεται καὶ ὑπερτιμᾶται διὰ τῆς διαθέσεως τοῦ δωρητοῦ.

«Δόσεις ὀλίγη τε φίλη τε»

εἶπεν ὁ Ὀμηρος· ἂν δὲ ὁ Ὀβίδιος λέγει πού, ὅτι καὶ τὸ δίδειν εἶνε τέχνη, ἧς ἀποδείκνυται καὶ τοῦτο τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τὸ παίρνειν εἶνε τέχνη τόσον διαδεδομένη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

Ἐπιστήμη θεατικωτέρα τῆς ἐξηγήσεως τῶν καθημερινῶν φαινομένων τῆς φύσεως, λέγει συγγραφεὺς τις, δὲν ὑπάρχει. Βλέπομεν, ὅτι τὸ ἄλας καὶ ἡ ῥίζα εἰσι λευκά, τὰ ῥόδα κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἡ τὸν ἐρυθρὰ, τῶν φυτῶν τὰ φύλλα πράσινα, κίτρινον τὸ ἡράνθισμον· ἀλλὰ πόσον ὀλίγοι ἄνθρωποι ἠρώτησάν ποτε, τίς ἡ αἰτία αὐτῶν! Γινώσκουμεν, ὅτι ὁ μὲν αὐλὸς παράγει φωνὴν μουσικὴν, ὁ δὲ ἐξάκτιστος κώδων ἤχον ἀσύμφωνον· ὅτι τὸ πῦρ εἶναι θερμὸν, ὁ πάγος ψυχρὸς καὶ ἡ φλεγόμενη λαμπὰς φωτεινὴ· ὅτι τὸ ὕδωρ ἐν μὲν τῇ θερμότητι βράζει, ἐν δὲ τῇ ψυχρῇ πήγνυται. Ἀλλ' ὅταν παιδίον τι ἀτενίζον πρὸς ἡμᾶς ζῇ τῶν φαινομένων τούτων τὸν λόγον, ποσάκις, μὴ εἰδότες καὶ ἡμεῖς αὐτὸν, ἐπιβάλλομεν εἰς τὸ παιδίον σιγὴν ἀποκαλοῦντες τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας ἡ ἀπελὴς αὐτοῦ περιέργεια προτείνει εἰς ἡμᾶς, γελοῖς καὶ φλυαρίαι·!

Ὁ κ. Τιμ. Α. Ἀργυρόπουλος, καθηγητὴς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ καὶ ὑφηγητὴς ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ, παρακληθεὶς παρ' ἡμῶν, συνήγαγεν ἐκ διαφόρων συγγραμμάτων μετὰ μερίτης ἐπιμελείας, πλείστας ἐξηγήσεις τῶν κοινῶν φαινομένων, τῶν καθημερινῶς τὰς αἰσθήσεις μας προσβάλλόντων, περιβαλὼν αὐτὰ δι' ὕψους ἀπλοῦ, καταληπτοῦ εἰς πάντας, καὶ παραληπὸν τὰ καθὰ τῆς φυσικῆς ζητήματα, τοὺς δυσνοήτους ἐπιστημονικοὺς ὅρους καὶ τὰ συστήματα, ὅσα δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν γεγονότων. Ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης σκοποῦμεν ἐκάστοτε νὰ παραθέσωμεν

ζητήματα τινα, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν διάδοσιν τῆς γνώσεως τῶν αἰτίων τῶν φυσικῶν φαινομένων, τῶν ὁποίων ἡ ἐνδελεχὴς σπουδὴ καὶ ἀναζήτησις, ἐνθ' ἀφ' ἐνὸς σπουδαίως μορφώνει τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, καταστρέφει ἀφ' ἑτέρου τὰς προλήψεις καὶ ὑποδοχθεὶς οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν ἀρετῶν.

Σ. τ. Δ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

1.—Διατὶ ὁ ἥλιος εἶναι θερμότερος κατὰ τὸ θέρος ἐνθ' εἶναι μάλλον ἀπομακρυσμένος ἐξ ἡμῶν, παρὰ κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅτε εἶναι πλησιέστερος εἰς ἡμᾶς;

Διότι κατὰ μὲν τὸ θέρος αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες πίπτουσι καθέτως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἡ δὲ ἀτμοσφαῖρα ἀπορροφᾷ αὐτὰς τελειότερον. Ἐνθ' κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτουσαι πλαγίως διασκορπίζονται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἥτις ἐξ ἄλλου μέρους ἀποψύχεται κατὰ τὸν χειμῶνα περισσότερον διότι ἡ νύξ εἶναι μεγαλύτερα.

2.—Διατὶ φουῶμεν τὰς χεῖράς μας τὸν χειμῶνα ὅπως τὰς θερμάνωμεν, φουῶμεν δὲ ἐπίσης τὸ φαγητόν μας (π. χ. τὴν σούπαν μας) ὅπως τὸ ἀποψύξωμεν;

Διότι ὅταν φουῶμεν τὰς χεῖράς μας ἀνοίγομεν τὸ στόμα, καὶ ἐξάγομεν τὸν ἀέρα τῶν πνευμόνων, ὅστις εἶναι πολὺ θερμότερος τῶν ἀπεψυγμένων κατὰ τὸν χειμῶνα χειρῶν μας.

Ὅταν ἀπ' ἐναντίας φουῶμεν τὸ φαγητόν μας ὅπως τὸ ἀποψύξωμεν λαμβάνει χώραν ἄλλο φαινόμενον, διότι κλειόμεν τὸ στόμα, πιέζομεν τὸν ἐντὸς τοῦ στόματος ἀέρα, ἐξογκοῦντες μάλιστα τὰς παρειάς μας, ἀφήνομεν δὲ μετὰ τῶν χειρῶν μας μικρὰν ὀπὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξακοντίζομεν μὲ ὀρμὴν τὸν ἀέρα. Ὅταν εἰς ἐν ἀγγεῖον πιέσῃτε τὸν ἀέρα καὶ ἀναγκάσῃτε νὰ εἰσέλθῃ πολὺ περισσότερος ἀφ' ὅσον χωρεῖ τὸ ἀγγεῖον ἀνοικτὸν, ὁ ἀῆρ οὗτος θερμαίνεται, ἢ μάλλον τὸν ἀναγκάζετε νὰ ἀποδώσῃ θερμότητά τινος ὅσον ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ. Ἄν τὸν ἀφήσῃτε ν' ἀποψυχθῇ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνοίξῃτε τὸ ἀγγεῖον, οὗτος ἐξέρχεται μὲ ὀρμὴν καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ θερμαντικὸν τὸ ὅποιον τοῦ ἀφῆρθη ὅταν ἐπισθῇ, ἂν δὲ θέσῃτε τὴν χεῖρά σας αἰσθάνεσθε ψυχρὸς, διότι ἀφαιρεῖ τὸ θερμαντικὸν τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν χεῖρά σας. Ἐν γένει λοιπὸν δόξαίς ἐν ἀέριον εἶναι πολὺ πιεσμένον καὶ τὸ ἀφήσωμεν ἐλεύθερον παρὰ ψυχρὸς.

Τοῦτο γίνεται ὅχι μόνον μὲ τὸν ἀέρα ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς ἀτμοὺς ὕδατος. Θέσῃτε τὴν χεῖρά σας ὑπεράνω ἀγγείου, εἰς τὸ ὅποιον βράζει ὕδωρ, θέλετε αἰσθανθῇ μεγάλην θερμότητα. Ἀπ' ἐναντίας θέλετε αἰσθανθῇ ψυχρὸς ὅταν θέσῃτε τὴν χεῖρά σας ὑπεράνω ἀτμῶν ἐξερχομένων ἀτμολέβητος, ὡς π. χ. τῶν ἐξερχομένων τῆς ἀτμολέβης τοῦ σιδηροδρόμου, ὅταν οὗτος συρίζῃ.

Ὅταν δὲ φουῶμεν τὸ φαγητόν μας, ὁ ἀῆρ

ἀνανεοῦται κατὰ πᾶσαν στιγμήν καὶ ἀφαίρει διαδοχικῶς τὸ θερμαντικὸν τῆς οὐσίας, ἥτις καὶ διὰ τοῦτο ἀποψύχεται.

3.—Διατίθεν ὑπόγειον μᾶς φαίνεται θερμὸν μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα, ψυχρὸν δὲ κατὰ τὸ θέρος;

Διότι ἡ θερμοκρασία τοῦ υπογείου εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος, ἢ μᾶλλον πολὺ ὀλίγον μεταβάλλεται. Ἐν Ἀθῆναις ἡ θερμοκρασία ἐνὸς υπογείου εἶναι 15-16 περίπου βαθμοὶ καὶ ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ἐπομένως ἀνωτέρα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατωτέρα κατὰ τὸ θέρος τῆς θερμοκρασίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν.

Τὸ σῶμά μας, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ κακὸν θερμόμετρον, εὐρίσκει τὸν αὐτὸν τόπον, ὅστις ἔχει πάντοτε τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν, θερμὸν μὲν ὅταν ἔρχεται ἀπὸ ψυχρότερον μέρος, ἀπ' ἐναντίας δὲ ψυχρὸν ὅταν ἔρχεται ἀπὸ θερμότερον. Τοῦτο ἀποδεικνύει ἀρκούντως περιέργους παρατηρήσεις. Οἱ εἰς τὰ ὄρη Ἀνδεις τῆς Ἀμερικῆς ταξιδιῶται ἀναπαύονται ἀναβαίνοντες ἢ καταβαίνοντες εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Ἀντιζάνης. Ἀλλ' οἱ μὲν καταβαίνοντες ἀπὸ τὰ ὕψη τὰ σκεπασμένα ἀπὸ χιόνα καὶ πάγον εὐρίσκουσιν εἰς τὸ μέρος τοῦτο ζέστην ἀνυπόφορον, ἐνῶ οἱ ἀναβαίνοντες, οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τὴν πεδιάδα ὅπου ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγαλειτέρα, καταψύχονται.

Μὲ τὸ ἐξῆς ἀπλούστατον πείραμα δυνάμεθα ἐπίσης νὰ τὸ καταδείξωμεν. Θέτομεν τὴν μίαν χεῖρά μας, π. χ. τὴν ἀριστεράν, ἐντὸς ἐνὸς ἀγγείου ἔχοντος ὕδωρ καὶ πάγον, τὴν δὲ δεξιάν εἰς πολὺ θερμὸν ὕδωρ. Ἐπειτα ἐμβαπτίζομεν καὶ τὰς δύο συγχρόνως εἰς ὕδωρ χλιαρὸν. Ἡ μὲν ἀριστερὰ χεὶρ θὰ τὸ εὖρη πολὺ θερμὸν, ἡ δὲ δεξιὰ ἀπ' ἐναντίας ψυχρὸν.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΘΕΛΗΣΕΩΣ

Τὸ δυσκολώτερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον εἶναι ἡ θέλησις. Οὐδεὶς δύναται νὰ γνωρίσῃ ποία εἶναι ἡ δύναμις τῆς θελήσεως καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς τέχνας.

Ὁ ἐκ Λονδίνου διάσημος Ἀρρίσον, ἦτο κατ' ἀρχὰς τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος νεανίας ξυλουργὸς εἰς τὸ ἄκρον ἐπαρχίας τινὸς, ὅτε τὸ κοινοβούλιον προεκήρυξε τὸ βραβεῖον 20,000 λιρῶν στερλινῶν διὰ τὸν ὅστις ἤθελε κατασκευάσει ὥρολόγιον ἰσόχρονον (δεικνύον συγχρόνως τὸν ἀληθινὸν καὶ τὸν μέσον χρόνον) χάριν τοῦ περὶ τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους προβλήματος.

Ὁ Ἀρρίσον εἶπε «θέλω νὰ κερδίσω τὸ βραβεῖον τοῦτο,» ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ πρίονιον καὶ βυκάνιον, ἦλθεν εἰς Λονδίνον, εἰσῆλθεν ὡς ἐργάτης εἰς τὸ κατὰστημα ὥρολογοποιῶν, ΕΙΡΓΑΣΘΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΕΤΗ, καὶ ἐκέρδησε τὸ βραβεῖον. Ἰδοὺ τί σημαίνει ἡ θέλησις.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΚΑ...

Μάρσις: μὲς ἔς τὴν ἄδυσον τοῦ μαύρου τοῦ ματιοῦ σου Νὰ βλέπω τὸ κυμάτισμα, Κυρά, τοῦ λογιμοῦ σου, Καὶ νὰ ξανοίγω, Οὐράνι μου, μὲς ἔς τὸ βαλὺν ἀκροτάδι Που πλημμυροῦ τὴν κόρη σου, τὸ φλογερὸν τὸν ἄδην Πῶκαψι ἀμέτρηταις καρδιαῖς. Μ' ἀγάπη σὲ θεωροῦσα Κ' ἐκεῖ ποῦ παραμόνευα, κ' ἐκεῖ ποῦ καρτεροῦσα Μὴν ἀπ' ἐκείνη τῇ νυχτὶ πρόβαλλε καρμὶὰ ἀγτίδα, Βαθεῖα, βαθεῖα, κατὰβαθα μοῦ φάνηκε πῶς εἶδα Ἀπελπισμένη μὴ ψυχὴ ἔς τὸ μελανὸ σου κύμα Νὰ παραδέρνῃ ἀνήσυχη, σὰ ζωντανὸς ἔς τὸ μνήμα, Κι' ὅταν ἐξήτησα νὰ ἰδῶ ποῖος πνίγεται, Κυρά μου, Ὡς τὸν κάτω κόσμον, ἐγνώρισα μὲ τρόμο τῇ θωριά μου.

(Νομίσματα, 1875.)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΑΡΗΤΗΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἐχεις δύο αὐτίξ καὶ ἓν στόμα. Διὰ τί νὰ παραπονῇσαι; Πρέπει νὰ ἀκούῃς πολλὰ καὶ νὰ λέγῃς ὀλίγα. — Ἐχεις δύο ὀφθαλμοὺς καὶ ἓν στόμα: Πρέπει νὰ βλέπῃς πολλὰ, καὶ νὰ σιωπᾷς περὶ τῶν πλείστων. — Ἐχεις δύο χεῖρας καὶ ἓν στόμα: Μάθε νὰ λογαριάζῃς. — Ἐχεις δύο ὄργανα διὰ νὰ ἐργάζεσαι καὶ ἓν μόνον διὰ νὰ τρώγῃς. (Ruckert.)

* * * Ὁ κοινωφελέστερος πολίτης, ὁ σοφώτερος καὶ ἐναρετώτερος ἄνθρωπος ἔστω σοὶ σεβαστὸς εἰς οἰανδήποτε κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἂν ἀνήκῃ, ὅφ' οἰονδήποτε οἴκου καὶ ἂν ἔλκῃ τὸ γένος αὐτοῦ, οἰονδήποτε καὶ ἂν ἦνε τὸ ἔργον αὐτοῦ. Διότι ὅντως ἡ καρδιά καθίστησι τὸν ἄνθρωπον εὐγενῆ, καὶ οὐχὶ τὸ αἷμα· ἀνυψοῦσι δ' αὐτὸν προσωπικαὶ ἐκδουλεύσεις, καὶ οὐχὶ πατραρχία. (Zschokke.)

* * * Διὰ τῆς ἐργασίας σου, διὰ τῆς ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς, ἢ οἰασδήποτε ἄλλης νοημοσύνης σου ἐθισαίρισες μεγάλα πλούτη. Σπεύδεις διακαίῳ τῷ λόγῳ νὰ διασκευάσῃς τὸ οἶκημά σου δι' ἐπίπλων ἡγεμονικῶν. Παντοῦ εἰκόνες, τάπητες μεγαλοπρεπεῖς, παραπετάσματα, κάτοπτρα, λυχνίαι καὶ σκεύη ἐπίχρυσα εἰς σωρὸν βχυρῆται. Πρὸς τί ἡ πολυτέλεια αὕτη; Ὅχι βέβαια διὰ τὸν ἑαυτὸν σου· ἐπειδὴ αἱ μὲν ἐξεῖς σου ἐμειναν ἀπλοῦκαί, φιλοκαλίαν δὲ καὶ γνώσεις καλλιτεχνικὰς δὲν ἔχεις. Λέγεις δὲ μόνον: «Μὲ αὐτὰ ὅλα θὰ ἔχω πολλοὺς φίλους!» Μὴ ἀπατάσαι! Μὲ τὴν πολυτέλειαν δὲν κἀνει τις φίλους· χάνει μόνον τοὺς παλαιούς, οἵτινες ἀπομακρύνονται, ὅχι ἀπὸ ζηλοτυπίαν, ἀλλ' ἀπλῶς διότι εὐρισκόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν σου συναισθάνονται ὅτι δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν οἰκίαν των. Δὲν μένουν λοιπὸν παρὰ οἱ προσκεκλημένοι! Ὡ! ἂν ἤκουες τί σοῦ ψάλλουν ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰς ἐορτὰς καὶ ἀπὸ τὰ δειπνά σου οἱ μετεμψισμένοι οὔτοι φίλοι, οἱ λεγόμενοι προσκεκλημένοι! Ποία κατὰ κρισις καὶ ποία γενικὴ σχεδὸν κακολογία! Ἐξήγειρες ἐκ τοῦ μηδενὸς ὀλόκληρον κοινὸν ἐναντίον σου, κοινὸν αὐστηρότατον καὶ ἀπαιτητικώτατον, ἑκαστος δ' εὐρίσκει ὅτι ἐξαγοράζει πολὺ ἀκριβὰ

τὴν ἐντὸς τῆς πλουσίας οἰκίας σου θέσιν του, διότι ἀναγκάζεται νὰ δαπανᾷ εἰς στολίδια, εἰς ὀχήματα, καὶ πρὸ πάντων διότι ἡ ὑποδοχὴ σου ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνας κολακευτικὰς. (Arnould Fremy.)

* * * Πολὺ ἀκριβὰ ἀγοράζει τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἐκεῖνος, ὅστις τὸν περιμένει ἀπὸ τὴν πολιτικὴν, ἢ ὅποια ἔχει πάντοτε τέκνα πολὺ πλειότερα παρ' ὅσα δύναται νὰ θρέψῃ.

* * * Αἱ Ἀθῆναι, λέγουσιν, εἶνε ὁ ἐγκέφαλος τῆς Ἑλλάδος· ναί, ἀλλ' ἐνίοτε εἶνε καὶ ἡ ἐγκεφαλίτις τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν παιγνιδίων τῶν παίδων.

Εἶναι παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιάς. Αἱ Ἀθῆναι ἔχουν πυρετὸν μετέβαλον ὅπως ὄψιν. Νομίζει τις ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς Ἑκθέσεως, ἢ ὅτι βλέπει μεγάλην πανήγυριν. Τὰ ἐργαστήρια τῆς Ἑρμαῖκῆς καὶ Αἰολικῆς ὁδοῦ, τῶν κυριωτέρων τούτων ἀρτηριῶν τῆς πόλεως, ἐπιδεικνύουν θορυβωδῶς καὶ ἐν γραφικοῖς συμπλέγμασι τὰ μάταια καὶ ἀνωφελῆ ἀθύρματα ὅσα οἱ ἐργατικοὶ Παρίσιοι ἀποστέλλουσιν ἡμῖν. Παντοῦ πωλοῦν, φωνάζουν, κινεῦνται. Τὸ λιθόστρωμα τῶν ὁδῶν γέμει ἀνθρώπων. Πάντες εἶναι εὐθυμοὶ καὶ φαιδροὶ καὶ πηγαινοέρχονται κρατοῦντες μικρὰ δέματα· ἴστανται πρὸ τῶν ἐργαστηρίων, εἰσέρχονται εἰς αὐτὰ, παρατηροῦν, θαυμάζουν, θέτουν ἐφ' ὅλων τὴν χεῖρα. Ὁ εἰς ἐρωτὰ εἰς τί χρησιμεύει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὁ ἄλλος φιλονεικεῖ περὶ τῆς τιμῆς. — Τὰ ἐργαστήρια ὅπου πωλοῦνται παιγνίδια διὰ παῖδας πολιορκεῦνται ὑπὸ πληθὺς παίδων πάσης ἡλικίας, ἀπὸ βρεφῶν μέχρι τῶν κομψευομένων μαθητῶν τῶν ἐκπαιδευτηρίων, οἱ ὅποιοι ὠφελοῦνται ἐκ τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου διὰ νὰ ἐπιδείξουν τὴν στολὴν των καὶ νὰ κόψουν τὴν κυματίζουσαν κόμην των. . . .

Οὐδεὶς κλάδος βιομηχανίας δὲν ἐπασχολεῖ τόσον κόσμον, ὅσον τὰ μικρὰ παιγνίδια. Πιστεύετε ὅτι τὰ χάρτινα αὐτὰ ἀλογάκια, τὰ ὅποια βλέπομεν εἰς τὰ ἐμπορικά, παρέχουν ἐργασίαν εἰς χιλιάδας ἐργατῶν; Διὰ νὰ δώσωμεν μικρὰν μόνον ἰδέαν τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου τούτου εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, σημειοῦμεν, ὅτι ἐν Παρίσις κατασκευάζονται ἐτησίως δύο ἑκατομμύρια καὶ τετρακόσiai χιλιάδες μικρὰ τύμπανα.

Αἱ κοῦκλαι κατέχουσι σπουδαῖον μέρος μετὰ τῶν παιγνιδίων. . . . ἀλλὰ μᾶς λείπει ὁ ἀναγκαῖος χώρος διὰ νὰ δώσωμεν περὶ αὐτῶν τὰς ἀπαιτουμένας λεπτομερεῖς πληροφορίας. Ἀς ἀρκεσθῇ ὁ ἀναγνώστης νὰ μάθῃ ὅτι μία κοῦκλα διέρχεται διὰ τῶν χειρῶν εἰκοσιπέντε διαφόρων ἐργατῶν καὶ ὅτι ὑπάρχουσιν ὑποδηματοποιοί,

βάπτρια καὶ κομμωταὶ εἰδικοί διὰ τὰς κοῦκλας. Τὸ ἐμπόριον τῶν παιγνιδίων δὲν εἶναι ἄξιον καταφρονήσεως. Ὡς ἀμέσως θέλομεν ἶδει.

Δύο κυρίως χώραι, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία, ἔχουν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὰ πρωτεῖα ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν παιγνιδίων. Οἱ Ἀγγλοὶ κατασκευάζουν ἐπίσης ὀλίγα, ἀλλ' ἄθλια· διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ ξένοι οὐδέποτε ἀγοράζουν παιγνίδια ἐξ Ἀγγλίας. Οἱ Παρίσιοι ἔχουν κυρίως τὸ προνόμιον νὰ κατασκευάζουν τὰς χαριεστάτας ἐκείνας κοῦκλας τὰς μετὰ τοσαύτης φιλοκαλίας ἐνδεδυμένας· ἐκεῖ ἐπίσης πλάττονται ἐκ τοῦ μηδενὸς οἱ ὠραῖοι γελωτοποιοί, τὰ νευρόσπαστα, τὰ μεγαλοπρεπῆ θέατρα, οἱ τροχήλατοι ἵπποι, τὰ μικρὰ ἐπιπλά καὶ σκεύη καὶ ἐν γένει πάντα τὰ πολυτελῆ παιγνίδια. Ἐν Γαλλίᾳ τεχνουργοῦνται πρὸς τοῦτοίς οἱ μικροὶ αὐλοὶ, τὰ σήμαντρα, τὰ κήρινα θρέφη κλπ. Εἰσπράττει δὲ ἡ Γαλλία ἐξ ἀποστολῆς παιγνιδίων εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὴν Ῥωσίαν, εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς Ἰνδίας 5,000,000 φράγκων κατ' ἔτος.

Ἐν τῇ βαυαρικῇ πόλει Nuremberg ὑπάρχουσι περὶ τὰ εἴκοσι χωνευτήρια κασσιτέρου καὶ μολύβδου, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ διὰ τοὺς παῖδας οἰκιακὰ σκεύη καὶ οἱ μολύβδινοι στρατιῶται. Ἐν τισι τῶν ἐργοστασίων τούτων ἐργάζονται ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἐργάτας, χωνεύεται δὲ μεγάλη ποσότης μετάλλου κατ' ἔτος.

Ἐν Thuringen ἀφ' ἑτέρου, ἐν τῇ μικρᾷ πόλει Sonneberg καὶ ἐν τοῖς περιχώροις, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδες κύριον ἐπάγγελμα ἔχουσι τὴν κατασκευὴν ξυλίνων παιγνιδίων καὶ τὸν χρωματισμὸν αὐτῶν. Ἡ Sonneberg εἶχεν ἄλλοτε μόνον 1800 κατοίκους, σήμερον δὲ, ὡς ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς χειροτεχνίας ταύτης, ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰς 6,000.

Μὴ νομίσητε δὲ, ὅτι τιμῶνται καὶ ἀκριβὰ τὰ παιγνίδια ταῦτα. Τριακόσiai ἐξήκοντα σάλπιγγες λ. χ. τιμῶνται ἐν τῇ χώρᾳ 9 φράγκα! Τοιαῦτα δὲ εἶναι περίπου αἱ τιμαὶ καὶ τῶν λοιπῶν παιγνιδίων, καὶ ἐν τοῦτοις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἔμποροι πωλοῦντες κατ' ἔτος παιγνίδια ἀξίας 1,500,000 φράγκων.

Τρίτον τέλος κέντρον παραγωγῆς παιγνιδίων εἶναι ἡ σαξωνικὴ κοιλὰς Flocha. Κατασκευάζονται δ' ἐκεῖ εἰδικῶς ὅπλα, βάτραχοι, κιβωτοὶ τοῦ Νῶε, κτλ., καὶ ἐξάγονται ἐξ ὅλης τῆς κοιλάδος παιγνίδια κατ' ἔτος ἀξίας 1,800,000 φράγκων. Ἐν τῷ μικρῷ βασιλείῳ τῆς Σαξωνίας, ἀριθμοῦνται 2,300,000 κατοίκους, ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ ἑπτακόσια ἐργοστάσια παιγνιδίων! Πρέπει ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὸ Τυρόλον, ὅπου κατασκευάζονται κυρίως αἱ ἐλαστικαὶ κοῦκλαι, αἱ τοσαῦτα ἔχουσαι ἐλατήρια καὶ ἀρθρώσεις.

Αὗται εἶναι κυρίως αἱ χώραι, ἐν αἷς ἀκριβὰ

ἡ βιομηχανία τῶν παιγνιδίων, ἐξ ἧς ζῶσι χιλιάδες ἐργατῶν!

Καὶ ἂν εἰς τοὺς κατασκευάζοντας τὰ παιγνίδια προσθέσωμεν καὶ τοὺς πωλοῦντας αὐτὰ χονδρικῶς, τοὺς μικροπώρους καὶ τοὺς περιφέροντας τὰ παιγνίδια ἐν τοῖς ὁδοῖς πρὸς πόλιν, θέλομεν ἀληθῶς ἀπορῆσαι μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκ τῆς ἀγάπης τῶν παιδίων πρὸς τὰ παιγνίδια.

Ἐν τῇ Σινικῇ κατασκευάζονται ἄπειρα παιγνίδια διὰ παῖδας, μεγάλη δὲ ἐξαγωγή αὐτῶν γίνεται διὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, τὸ Σιάμ καὶ ἄλλας χώρας. Τὰ παιγνίδια τῆς Ἰαπωνίας, καὶ ἰδίως αἱ κοῦκλαι, ἀμιλλῶνται ὡς πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὴν κομψότητα μὲ τὰς τῶν Παρισίων.

Ἐν Ἑλλάδι εἰσάγονται κατ' ἔτος παιγνίδια ἀξίας δρ. 100,000· τὰ πλείστα δὲ κυρίως ἐκ τῆς Γερμανίας.

Ἰχθύες ἐντὸς ἐπιστολῆς.

Ὁ κ. Λούδ, φυσιοδίφης ἐν Νεαπόλει, ἐπεχείρησε πρό τινας καιροῦ περιεργότατον πείραγμα.

Ἀπέστειλε πρὸς τὸν γνωστὸν ζωολόγον Μορίνον ἐντὸς μεγάλου φακέλλου ἐσφραγισμένου μὲ τέσσαρες σφραγίδας πέντε μικροὺς θαλασσίους ἰχθύας, ἐξ ἧς ἑκτὴ ὑφεκατομέτρων τὸ μῆκος. Τοὺς ἰχθύας τούτους μόλις πιασθέντας εἶχε περιτυλίξει μὲ ὑγρὰ φύκη καὶ κλείσει ἐντὸς τοῦ φακέλλου.

Ἡ ἐπιστολὴ ἐστάλη διὰ τοῦ ταχυδρομείου. Τὴν ἡνοιξάν, ἅμα ἔφθασεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον, καὶ εὗρον ἐν αὐτῇ τοὺς μικροὺς ταξειδιώτας ὀλίγον κουρασμένους, ὅπως ἦτο φυσικόν. Ἐκ τῶν πέντε ὅμως οἱ τέσσαρες ἐπανῆλθον εἰς τὴν ζώην, ἅμα τοὺς ἔθεσαν εἰς θαλάσσιον ὕδωρ.

Ἄς προσθέσωμεν ὅτι οἱ ἰχθύες οὗτοι, ἐκ τοῦ γένους τῶν ἐπιστημονικῶς καλουμένων amphioxii, ἀνήκουσιν εἰς τινὰ τῶν ἐσχάτων τάξεων τῶν σπονδυλωτῶν. Τὸ πείραγμα τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν θαυμασίαν ζωτικότητα εἰδῶν τινῶν ἰχθύων.

Οἱ τρεῖς μέγιστοι ἱατροί.

Τὸν διάσημον ἱατρὸν Δυμουλὲν, πνέοντα τὰ λοιπίαι, ἐπεσκέφθησαν συνάδελφοί του πολλοί, οἵτινες ἐξέφραζον πρὸς αὐτὸν τὴν θλίψιν των.

— Κύριοι, τοὺς εἶπεν ἐκεῖνος, μὴ ὀδύρεσθε, διότι ἀφίνω κατόπιν μου τρεῖς μεγάλους ἱατρούς.

Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος τούτων ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο εἰς τῶν τριῶν τούτων ἱατρῶν, καὶ ἡρώτα νὰ εἴπῃ τὰ δνόματά των, ὁ σοφὸς ἱατρὸς ἀπεκρίθη:

— Τὸ νερόν, τὴν σωμασίαν, καὶ τὴν διαίταν.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἱγίεινά παραγγέλματα.

Τὸ καλλίτερον μέσον πρὸς διατήρησιν τῆς υγείας εἶναι τὸ νὰ συνενόη τις μετρίαν ἄσκη-

σιν πρὸς μεγάλην ἐγκράτειαν. Ἡ ἄσκησις πρέπει νὰ προηγῇται τοῦ φαγητοῦ καὶ ὄχι νὰ ἔπῃται αὐτοῦ. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν βοηθεῖ τὴν χώνευσιν, κατὰ τὴν δευτέραν τὴν παρακωλύει, ἐκτὸς πάλιν ἂν ἡ μετὰ τὸ φαγητὸν ἄσκησις εἶναι πολὺ μετρία. Ἄν, ἀσκήσαντες πρὶν τὸ σῶμα, φάγωμεν μετρίως, ἡ χώνευσις γίνεται εὐκόλως, αἰσθανόμεθα εὖ ἔχοντες καὶ ἔχομεν καλὴν διάθεσιν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τις ἀναλογία μετὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ τοῦ φαγητοῦ. Ὁ πολὺ ἀσκούμενος δύναται ἢ μᾶλλον πρέπει νὰ τρώγῃ πλείοτερον, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ὀλιγωτέρα πρέπει νὰ ἦναι ἡ τροφή ἐκεῖνου, ὅστις ἀσθενῶς μόνον ἀσκεῖ τὸ σῶμά του. Ἐχει δὲ παρατηρηθῇ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν πρόοδον τῆς μαγειρικῆς, τρώγουσι τὸ διπλάσιον ἢ ὅσον ἀπαιτεῖ ἡ φυσικὴ ἀνάγκη.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κίνδυνος τοῦ φωτισμοῦ τῶν δωματίων τοῦ ὕπνου διὰ τοῦ φωταερίου.

Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Ῥουάν ἐδημοσίευσαν πρό τινας χρόνους συμβάν, ὅπερ καλὸν εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν πλείοτερον νὰ γείνη γνωστὸν, τῶρα μάλιστα ὁπότε ἤρχισε νὰ εἰσάγῃται καὶ παρ' ἡμῖν ἡ συνήθεια τοῦ νὰ φωτίζωνται αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι διὰ φωταερίου.

Ὁ Κ. Χ. . . εἶχε μεταβῇ εἰς Παρισίους δι' ὑποθέσεις του, ἀφήσας εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν σύζυγόν του, εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ἡλικίας καὶ τὸ τριετὲς κοράσιόν του. Τὴν πρωΐαν ἡ ὑπηρετρία εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἐνθα ἐκοιμάτο ἡ κυρία τῆς, ἥτις τὴν προτερσίαν ἦτο ἀδιάθετος, παρετήρησε δὲ ὅτι καὶ αὐτὴ καὶ τὸ θυγάτριόν τῆς ἔμενον ἀκίνητοι. Ἡ ὑπηρετρία νομίσασα ὅτι κοιμῶνται δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν κυρίαν τῆς, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἤξευρεν ὅτι αὕτη ἐμαστιζέτο ὑπὸ συχνοτάτης ἀϋπνίας. Ἠσυχῶς λοιπὸν ἐξῆλθε τοῦ δωματίου καὶ ἐνησυχολεῖτο εἰς τὰ ἔργα τῆς.

Ἀλλὰ μετὰ τινὰς ὥρας ἡ ὑπηρετρία, βλέπουσα ὅτι ἡ κυρία τῆς δὲν ἐσήμαινεν, ἤρχισε ν' ἀνησυχῇ καὶ ἐκάλεσέ τινὰς ἐκ τῶν γειτόνων. Οὗτοι εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τῆς νεαρᾶς γυναικὸς καὶ ἀμέσως προσεβλήθησαν ὑπὸ βαρείας ὀσμῆς φωταερίου. Μήτηρ καὶ τέκνον εἶχον ἀποθάνει ὑπὸ ἀσφυξίας εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων.

Οἱ ἱατροὶ προσκληθέντες ἐβεβαίωσαν ὅτι τὸ δωμάτιον τῆς κυρίας ταύτης ἐφωτίζετο δι' αερίου καὶ ὅτι σωλὴν τῆς τούτου, ἀφελθεῖς κατὰ λάθος ἀνοικτὸς, ἐπέφερε τὸν θάνατον αὐτῆς καὶ τοῦ τέκνου τῆς.